УДК 930.25 (477.54)
ББК 79.3 (4УКР-4ХАР)

Редакційна колегія: Л М. Момот (головний редактор), к.і.н. Л М. Юдіна, О С. Гнезділо, Т.В. Іванська, А Ф. Парамонов, Т В. Чернявська (відповідальний за випуск).

Схвалено науково-методичною радою ДАХО (протокол №2 від 27.06.2008 р.)

ЗМІСТ

Людмила Момот Нарада архівістів 5

АРХІВНА СПРАВА ТА ДІЛОВОДСТВО

Николай Чернов. О состоянии и перспективах развития архивных отделов городских советов 8

Ольга Гнезділо. Забезпечення збереженості документів в архівних установах районних державних адміністрацій та міських рад Харківської області 12

Тетяна Чернявська. Про заходи Держархіву Харківської області з відзначення 75-х роковин Голодомору 17

Лариса Юдіна. Зберегти навічно 22

Наталія Король. Роль відділу виготовлення копій та реставрації документів Державного архіву Харківської області в забезпеченні збереженості документів 28

Марат Балишев Виставкова та видавнича діяльність ЦДНТА України у першому півріччі 2008 року 31

Елена Голуб. Совершенствование системы справочного аппарата 34

Лідія Пантелєєва. Про підсумки роботи в Державному архіві Харківської області щодо заповнення бази даних «Архівні фонди України» для створення електронного фондового каталогу України 39

Тетяна Чернявська. Про роботу
із запитами громадян 44

КРАЄЗНАВСТВО

Тетяна Іванська. Краєзнавча тематика у дослідженнях користувачів архіву кінця XX – початку XXI ст.: з досвіду роботи Державного архіву Харківської області 50

Андрей Парамонов. Харьковский епархиальный архитектор Федор Иванович Данилов 56

Андрей Кравцов. Слободско Украинские дворяне Жуковы (продовження, початок у минулому випуску) 65

У СВІТІ НОВИН

Ольга Гнезділо. Сторінками архівного життя 72

Юлія Гунько. Нові надходження до науково довідкової бібліотеки архіву в першому півріччі 2008 року 91

ДО ЮВІЛЕЙНИХ ДАТ

Наталія Харченко. Перелік основних ювілейних і пам'ятних дат, пов'язаних із Харківщиною, на друге півріччя 2008 року 95

АРХІВІСТИ ХАРКІВЩИНИ

Лариса Юдіна. Віддана своїй справі 98

Борис Зайцев. Керівник вузівського архіву 101

Людмила Момот

Нарада архівістів

13 травня у конференц залі комплексу споруд цен тральних державних архівних установ України у м Ки ів відбулася нарада керівних працівників архівних уста нов «Про стан та перспективи діяльності архівних відді лів районних державних адміністрацій і міських рад»

У роботі наради взяли участь директор Держархіву Харківської області Л М. Момот, начальник архівного відділу Харківської міської ради М А. Чернов та началь ник архівного відділу Богодухівської районної держав ної адміністрації І В. Дручинська

Зі вступним словом до учасників наради звернувся голова Державного комітету архівів України Олександр Андрійович Удод. Про перспективи розвитку архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад докладно висвітлив у своїй доповіді заступник голови Державного комітету архівів України К Є. Новохацький. Він нагадав присутнім, що наприкінці минулого року було проведе но спеціальне анкетування архівних відділів, завдяки якому вдалося вперше з перших рук отримати значний обсяг інформації. Її аналіз допоможе у пошуках шляхів кращого, ґрунтованого на фактажі розв'язання наявних проблем. Костянтин Євгенович дуже докладно розпо вів про ті проблеми архівної галузі, які накопичувалися роками та потребують негайного вирішення. Основні – це завантаженість архівних відділів документами НАФ та кадрове забезпечення. «Архівні відділи фактично перетворилися на сховища постійного зберігання доку ментів НАФ. Перспектив їх розвантаження найближчим часом шляхом передавання понадстрокових документів до держархівів областей в абсолютній більшості випад

ків немає. Наявне кадрове забезпечення – в 325 архівних відділах райдержадміністрацій взагалі мінімальне, по одній особі – не дає можливості виконувати у повному обсязі покладені на них завдання і часом становить їх у критичний стан», – відзначив К Є. Новохацький. Він вважає, що подальше функціонування існуючої системи без змін є безперспективним

«Зміни в ланці архівних відділів міськрад або інших архівних установ місцевого самоврядування я бачу лише в одному варіанті: надання їм права постійного зберігання документів НАФ суб'єктів комунальної власності з оформленням договірних відносин про надання допомоги архівному відділу між держархівом області та міськрадою... Я особисто виступаю за перетворення і архівних відділів райдержадміністрацій, хоч вони перебувають у значно менш вигідних умовах, на сховища постійного зберігання НАФ», – наголосив К Є Новохацький

Зі співдоповідями на нараді виступили: начальник управління організаційно правового та аналітичного забезпечення Т П. Прись – «Питання нормативно правового забезпечення постійного зберігання документів НАФ архівними відділами»; начальник управління формування та зберігання НАФ С В. Сельченкова – «Матеріально технічний стан архівних відділів та проблеми формування НАФ»; начальник відділу формування НАФ та діловодства М І. Кузнєцова – «Стан контролю з боку архівних відділів за діяльністю архівних підрозділів та служб діловодства місцевих підприємств установ та організацій»; начальник відділу міжнародного співробітництва та використання інформації Ю А. Прилепішева – «Організація користування документами в архівних відділах: стан та перспективи»; завідувач сектора кадрової роботи О В. Баранова – «Стан кадрового забезпечення архівних відділів»

В обговоренні доповіді та співдоповідей активну участь взяли директори держархівів областей, начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад різних областей України. Своє бачення подальшого розвитку архівного відділу Харківської міськради висловив начальник відділу М А. Чернов

Доповідачі внесли ряд пропозицій стосовно покращення роботи архівних відділів

Підсумки роботи наради підвів голова Державного комітету архівів України О А. Удод. Учасники наради прийняли рекомендації та відзначили, що подальше функціонування існуючої системи зберігання місцевих документів НАФ без змін є безперспективним і вимагає прийняття кардинальних рішень. З метою вирішення проблеми учасники наради вважають за необхідне: Держкомархіву розробити комплекс заходів щодо організаційного, нормативно правового, методичного, фінансового забезпечення постійного гарантованого зберігання документів НАФ місцевого походження архівними відділами райдержадміністрацій та архівними відділами міських рад. Спільно з облдержадміністраціями підготувати і внести Кабінету Міністрів України проект Державної програми забезпечення приміщеннями архівних відділів райдержадміністрацій

Керівникам місцевих державних архівів, архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад: продовжити роботу щодо зміцнення матеріально технічної і кадрової бази зберігання місцевих документів НАФ; провести аналіз умов діяльності, перспектив та очікуваних наслідків переходу на постійне зберігання документів у кожній конкретній місцевій архівній установі та врахувати ці завдання під час формування планів діяльності державних архівних установ на 2009 рік

Настав час вносити зміни до існуючої архівної системи.

Николай Чернов

О состоянии и перспективах развития архивных отделов городских советов (на примере архивного отдела Харьковского городского совета)

В 2008 году исполнилось 76 лет со дня основания городского архива. За время своего существования архив претерпел неоднократные изменения в названии (городской архив, Харьковский государственный городской архив, Харьковский городской архив, с июня 2003 года – архивный отдел Харьковского городского совета) и в функциональной направленности: изначально это архив с постоянным хранением документов, ныне – с переменным

В свое время название городской государственный архив или просто городской архив придавало ему весомую значимость и солидность. Несмотря на то, что архив состоял в структуре горисполкома, он представлял собой самостоятельное архивное учреждение

Название **«Архивный отдел городского совета»** слилось с чередой иных отделов городского совета, что привело к заметному снижению его авторитета. Кроме того многие учреждения, с которыми архив работал долгое время, недоумевали: куда делся городской архив? Архивный отдел городского совета в их понимании – это всего лишь отдел горсовета и не более того. Такой подход и видение роли архивного отдела городского совета усложнили работу с учреждениями, отнесенными к зоне его комплектования

Следует отметить, что когда в 2006 году отделы городского совета кроме, естественно, архивного отдела, стали называться департаментами во главе с директорами, рейтинг архивного отдела снизился ещё больше

На самом же деле, учитывая важность и объем решаемых архивным отделом задач, рейтинг его всегда должен оставаться высоким

Во первых, с каждым годом растёт количество документов, принятых на хранение в архивный отдел городского совета, и это, в первую очередь, документы Национального архивного фонда Украины (далее – НАФ). Практически с 1973 года архив принимает на хранение и хранит документы НАФ

Во вторых, постоянно растёт количество учреждений, с которыми непосредственно работает архивный отдел (списки №№ 1, 2, 3 учреждений).

За 5 месяцев 2008 года список №1 учреждений юридических лиц, в деятельности которых формируются документы НАФ с последующей передачей их на государственное хранение, увеличился на 9 учреждений. К существующему списку добавились районные отделения страховой компании «Оранта»

В третьих, из года в год увеличивается количество обращений юридических и физических лиц по вопросу оказания им архивных услуг

– выполнение запросов тематического и социально правового характера

поиск документов ликвидированных предприятий, учреждений и организаций

Учитывая, что более 30 лет архивный отдел (ранее городской архив) принимает и хранит документы НАФ, а согласно ст. 29 Закона Украины «О Национальном архивном фонде и архивных учреждениях» ему делегированы данные полномочия, было бы целесообразным рассмотреть вопрос о переименовании архивного отдела городского совета в Харьковский городской архив с постоянным хранением документов, в связи с чем ввести должность директора городского архива и соответственно, расширить его структуру. Это придаст

определенный статус архиву, повысит его роль и авто ритет

– Еще один немаловажный вопрос относительно по вышения роли и значения архивных учреждений низ шего звена (город, район), а также областных архивов, это вопрос лицензирования их деятельности

– Учитывая, что многие виды работ и услуг в на шем государстве лицензированы, есть смысл говорить и о лицензировании деятельности архивных учрежде ний, так как работа специалиста в области архивного дела так же ответственна, требует высокого професси онализма, навыков и умения, как и имеющая лицензию

– Весьма очевидно, что для торговли спиртными напитками и сигаретами необходимо наличие лицен зии. Без нее не имеют права заниматься адвокатской деятельностью и лица имеющим юридическое обра зование Так почему же без наличия соответствую щей лицензии возможно выполнение архивной работы и оказание архивных услуг предприятиям, учрежде ниям и организациям?

– Вопрос этот приобрел сегодня чрезвычайную ак туальность и остроту. И все потому, что в городе Харь кове частные архивы появляются и разрастаются весьма быстро. Законом Украины «О Национальном архивном фонде и архивных учреждениях» действительно пред усмотрено создание частными лицами архивов: наи более предприимчивые предприниматели не упустили данного шанса и создали архивные структуры, зачастую не имея представления о работе архива, механизме фор мирования дел, составлении справочного аппарата к ар хивным делам, подготовке дел к передаче на дальнейшее хранение и так далее

– Если такие частные архивы, как ПК «Архивист», ООО НПСЦ «Харьковский народный архив» создали специалисты, знающие архивное дело, долгое время ра

ботающие в архивной сфере, то сегодня это всего лишь дилетанты, для которых архивное дело – ни что иное, как бизнес, способ очередного обогащения. И им, по верьте, абсолютно всё равно, каких Правил работы ар хивных учреждений придерживаться. К сожалению, предотвратить их непрофессионализм нам не под силу.

Поэтому и назрела реальная необходимость реше ния в законодательном порядке вопроса лицензирова ния архивной работы. Что касается вопроса выдачи ли цензий, либо их лишения, эта функция может быть сме ло возложена на областные государственные архивы

В свою очередь, это будет способствовать повыше нию авторитета областных архивов и даст им возмож ность на платной основе организовывать и проводить обучение желающих заниматься архивным делом, а так же предотвратит непрофессионализм частных предпри нимателей, строящих свой бизнес на архивной работе

Ольга Гнезділо

Забезпечення збереженості документів в архівних установах районних державних адміністрацій та міських рад Харківської області

Наприкінці минулого року на виконання завдання Державного комітету архівів України Держархівом Харківської області проведено спеціальне анкетування архівних відділів районних державних адміністрацій (РДА) та міських рад області

На мою думку, цей запитальник виявився дуже вдалим, оскільки отримана інформація допомагає краще оцінити та проаналізувати ситуацію, що склалась в архівній

Тематична перевірка діяльності архівного відділу Краснокутської РДА. Зліва направо: начальник відділу організації та координації архівної справи ДАХО Гнезділо О.С., начальник архівного відділу Краснокутської РДА Желновач Н.К., заступник начальника відділу організації та координації архівної справи Мирошниченко Н.Б.

системі державних архівних установ області, а також стане в нагоді у пошуках розв'язання інших спільних проблем.

У Харківській області діють 27 архівних відділів РДА та 6 архівних відділів міських рад. Значна їх частина роз

Зустріч заступника директора ДАХО Підкопаєва О.С. і начальника відділу організації архівної справи Гнезділо О.С. з керівником апарату Дергачівської РДА Остропілець Т.Д. під час перевірки діяльності архівного відділу Дергачівської РДА (начальник відділу – Скляренко Н.М.)

міщується у пристосованих будівлях (30). Три архівні відділи займають приміщення в будівлях РДА; два – в будівлях міських рад та дев'ять – в інших будівлях. Таким чином, спеціально побудованих в районах та містах області приміщень для архівних відділів немає зовсім

29 з цих будівель знаходяться у задовільному стані; 4 – у незадовільному (йдеться про архівні відділи Дергачівської, Ізюмської, Куп'янської та Сахновщинської РДА).

Аналіз зібраних відомостей показав, що однією з найгостріших проблем для місцевих архівних установ області є відсутність резервних площ в архівосховищах: наповненість стелажних полиць документами в середньому складає 95%.

В 20 архівних відділах архівосховища завантажені на 100% і більше, особливо Кегичівської та Красноградської райдержадміністрацій, де завантаженість сховищ сягає 120%; 9 архівних відділів завантажені на 90-95% і тільки 4 – на 70%.

Загальна резервна площа архівних відділів РДА та міських рад області для приймання документів на зберігання становить 475 м²

Тільки 17 архівних відділів мають запасний вихід; у 4-ох відсутні грати на вікнах

Тільки 6 архівних відділів обладнані охоронною сигналізацією; підключену до центрального пульту мають лише 5. Пожежна сигналізація підключена до центрального пульту у 6 відділах, до чергового – в одному.

Усього в архівних відділах РДА та міських рад області в наявності 84 вогнегасники при відповідній нормативам потребі – 110.

Металеві вхідні двері є у 4-ох архівних відділах області; оббиті металом – у 10-ти. За станом на кінець минулого року вхід опечатувався тільки в 11 зазначених установах.

Контрольно вимірювальні прилади в архівосховищах у робочому стані знаходяться тільки в 19 зазначених відділах; у неробочому – в одному; потребують заміни – у 9; в 4 – відсутні

Щодо фізичного стану документів – потребують реставрації 1 436 справ, оправлення 13 012 справ, заміни обкладинок 11 186 справ, дезінфекції 20 140 справ та дезінсекції 20 041 справа, а потребують відновлення згасаючих та слабоконрастних текстів 720 справ, причому облік таких документів ведеться тільки у 8 архівних відділах

Як свідчать анкети, недостатньо уваги приділяється начальниками місцевих архівних установ проведенню суцільного перевіряння наявності справ в архівосховищах. 2007 р. таку роботу провели архівні відділи Кегичівської та Куп'янської РДА, Люботинської міської ради. У поточному році продовжує роботу архівний відділ Золочівської РДА; у 2000-2002 рр. провели перевіряння наявності справ архівні відділи Барвінківської, Близнюківської та Дергачівської РДА.

Нам добре відомо, що всі місцеві архівні установи перевантажені роботою щодо виконання запитів соціально правового характеру, але потрібно приділяти увагу й роботі з перевіряння наявності документів та їх фізичного стану для покращення забезпечення їх збереженості

Таким чином, умови зберігання документів у місцевих архівних установах області у більшості випадків не відповідають за окремими суттєвими параметрами нормативним умовам щодо зберігання документів НАФ. Враховуючи це, а також факт пограбування на початку 2008 року архівного відділу Броварської РДА Київської області керівництво Держархіву Харківської області приділяє особливу увагу саме питанню покращення стану збереженості документів та забезпеченню надійної охорони приміщень архівних установ Харківської області

Даному питанню були присвячені розширене засідання колегії держархіву області від 13 лютого 2008 р. і семінар для начальників архівних відділів РДА та міських рад від 18 лютого 2008 р. Поточного року проведено 4 тематичні перевірки діяльності архівних відділів РДА (Дергачівської, Великобурлуцької, Зміївської та Краснокутської) з даної тематики

Перевірки показали, що охоронної та пожежної сигналізації немає в жодному із зазначених відділів: у Дергачівському і Краснокутському – відсутні вогнегасники, у Зміївському і Краснокутському – пристрої для опечатування архівосховищ не забезпечений комп'ютерною технікою архівний відділ Великобур

луцької РДА в Дергачівському – виділений комп'ютер, але немає принтера. З цих питань за результатами перевірок головам райдержадміністрацій направлені листи з пропозиціями та довідки про результати тематичних перевірок

На сьогодні вже відбулися певні позитивні зрушення щодо покращення стану збереженості документів та забезпечення надійної охорони приміщень архівних відділів РДА та міськрад області: на виконання «Плану заходів щодо забезпечення надійної охорони приміщень місцевих архівних установ Харківської області на 2008 рік», затвердженого головою Харківської облдержадміністрації, до держархіву області надійшли відповідні плани заходів за підписами голів райдержадміністрацій та міських рад майже всіх районів області (крім Барвінківського, Куп'янського та Новодолазького), а також інформація про вжиті заходи: проведення перевіряння охоронного режиму, стану пристроїв для замикання архівосховищ та охоронної сигналізації в архівних відділах, додаткового інструктажу для начальників зазначених відділів та ін

Архівні відділи Богодухівської та Кегичівської РДА переїхали в інші приміщення; архівним відділам Дергачівської та Зміївської РДА виділені нові приміщення, але вони потребують капітального ремонту; архівному відділу Великобурлуцької РДА виділене додаткове приміщення для архівосховища. Архівному відділу Красно кутської РДА, після звернення держархіву області до керівництва району, виділено додаткову штатну одиницю

У ході тематичних перевірок керівництво держархіву області зустрічається з головами райдержадміністрацій, керівниками апарату РДА – кураторами місцевих архівних установ, спільно намагаються знайти шляхи вирішення питань архівної справи в районах та містах області.

Тетяна Чернявська

Про заходи Держархіву Харківської області з відзначення 75-х роковин Голодомору

На виконання наказу Державного комітету архівів України від 10.10.2006 №127 «Про підготовку реєстру архівних фондів меморіального характеру і проведення суцільної перевірки наявності документів у зазначених фондах» дану роботу держархівом області розпочато з листопада 2006 року. На першому етапі було визначено перелік фондів, які підлягали перегляду та описуванню на подокументному рівні. До нього увійшло 318 фондів органів влади та управління, партійних комітетів, комсомольських організацій, охорони здоров'я, соціального забезпечення, страхування, органів юстиції, суду, прокуратури, професійних організацій сільського населення, кооперативних спілок та установ, органів масової інформації, колекція спогадів про голодомор, зібрана архівістами. Хронологічні межі документів охоплювали період 1930-1934 рр. Упродовж 2007 – червня 2008 року переглянуто 288 фондів та описано на подокументному рівні 1 025 документів із 64 фондів, які внесено до реєстру архівних фондів меморіального характеру. Роботу зі складання реєстру фондів меморіального характеру виконано на 91%. Остаточно її буде завершено упродовж липня-жовтня поточного року.

Держархів області у поточному році прийняв на постійне зберігання від відділів реєстрації актів цивільного стану 1 039 книг реєстрації актів цивільного стану за 1932-1933 роки. Триває робота Редакційно-видавничої групи Харківського тому серії «Реабілітовані історією над виявленням відомостей про смерть населення Харківщини упродовж 1932-1933 рр. та причини смерті.

02 липня 2008 року держархів області прийняв на зберігання від Управління з питань внутрішньої політики Харківської облдержадміністрації 21 справу свідчень очевидців та постраждалих від Голодомору 1932-1933 рр. в Україні по Балаклійському, Барвінківському, Борівському, Великобурлуцькому, Дергачівському, Зачепилівському, Зміївському, Золочівському, Ізюмському, Коломацькому, Красноградському, Куп'янському, Лозівському, Первомайському, Печенізькому, Сахновщинському, Чугуївському та Шевченківському районах (по 2-і справи в Зміївському та Первомайському районах; в інших – по 1-й справі) в неупорядкованому стані. Триває робота з їх упорядкування, складання історичної довідки та опису справ.

Роботу з приймання свідчень очевидців буде продовжено.

Згідно з розпорядженням голови Харківської облдержадміністрації від 10 квітня 2008 року №186 «Про підготовку і видання обласної Книги Пам'яті «Голодомор 1932-1933 років» робота з підготовки та видання обласної Книги Пам'яті «Голодомор 1932-1933 років» покладена на комунальний заклад Редакційно-видавничої групи Харківського тому серії «Реабілітовані історією». Координацію даної роботи здійснює Управління з питань внутрішньої політики Харківської облдержадміністрації. Директор держархіву області Момот Л.М. входить до складу редакційної колегії обласної Книги Пам'яті «Голодомор 1932-1933 років».

Архів повністю забезпечує роботу групи, яка працює над підготовкою відомостей для Зведеного та регіонального томів Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр., виявленням фактів смертей за книгами РАЦС, складанням переліку хвороб (причин смерті) і переліку населених пунктів, що постраждали від Голодомору.

Держархівом області підготовлено рукопис збірника документів «Голодомор 1932-1933 рр. на Харківщині» (орієнтовний об'єм – 20 друк. арк.), який передано до видавництва «Оригінал».

Станом на 03.07.2008 р. виявлено 1 025 документів із 64 фондів, з них оцифровано 330. У IV кварталі поточного року планується надати для публікації на веб-порталі Держкомархіву у розділі «Електронний архів Голодомору 1932-1933 рр.» перелік оцифрованих дотичних документів та 31 оцифрований архівний документ.

Переліки виявлених архівних документів розміщено на сайтах Харківської облдержадміністрації та держархіву області.

Продовжується співпраця держархіву області з Дослідним центром медіатехнологій, на сайті якого відкрито портал «Голодомор 1932-1933 рр. в Харківській області» (www.golodomor.kharkov.ua). На зазначеному порталі розміщено 330 оцифрованих документів та переліки на 777 виявлених документів згаданої тематики

На виконання доручень голови Харківської обласної державної адміністрації щодо виконання Закону України «Про Голодомор 1932-1933 років в Україні» від 21.11.2006 № 376-V та Указу Президента України від 28.03.2007 №250/2007 «Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні» держархів області щоквартально вчасно (до 25 числа останнього місяця) надає Управлінню з питань внутрішньої політики Харківської облдержадміністрації звіт про кількість виявлених документів тематики періоду Голодомору та форми співпраці з дослідниками Голодомору 1932-1933 років в Україні, відділам культури і туризму райдержадміністрацій, загальноосвітнім школам I-III ступенів Харківської області; апарату облдержадміністрації – списки джерел документальної інформації про Голодомор 1932-1933 років, що зберігаються в держархіві області, та пе

реліки архівних документів, виявлених в держархіві області.

У 2007 році співробітниками держархіву області підготовлено 2 статті за тематикою Голодомору 1932-1933 років в Україні, які розміщено в науково-інформаційному віснику «Харківський архівіст».

Упродовж звітного періоду держархівом області підготовлено 2 виставки архівних документів про Голодомор на Харківщині: одну («Голодомор на Харківщині») розміщено на сайті держархіву області, де представлено перелік на 101 виявлений документ та 31 оцифрований документ; друга («Голодомор 1932-1933 років на Харківщині. Документи свідчать...») експонувалась в приміщенні архіву (представлено 36 копій архівних документів).

Для підготовки виставки документів, що експонувалась 23 жовтня 2007 року в Національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого під час роботи Координаційної ради з питань підготовки заходів до 75-х роковин Голодомору 1932-1933 років, держархівом області надано 31 оцифрований документ.

5 червня 2008 р. держархів області взяв участь у виставці «Ми звинувачуємо! Голодомор 1932-1933 років в Україні», підготовленій Українським інститутом національної пам яті. На виставці, яка експонувалась в приміщенні Харківського історичного музею, були представлені фотодокументальні матеріали з фондів центральних та обласних архівів України, в тому числі й документи, що зберігаються в Державному архіві Харківської області (представлено 5 документів).

За ініціативою архіву ксерокопії документів (215 документів) про Голодомор на Харківщині надіслано відділам культури і туризму Балаклійської, Золочівської, Зміївської, Ізюмської та Харківської райдержадміністрацій, Сніжківській загальноосвітній школі І-ІІІ ступеня Ізюмського району, Липецькій загальноосвітній школі І-ІІІ ступеня ім. Щепкіна Харківського району, Залиманській загальноосвітній школі І-ІІІ ступеня Балаклійського району, Великопроходівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступеня Дергачівського району, Мостанівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступеня Чугуївського району.

У червні – липні поточного року, під час проходження в архіві науково-виробничої практики, студенти Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Харківської національної академії культури, Харківського педагогічного університету взяли участь у виявленні документів про Голодомор на Харківщині і складанні карток на виявлені документи.

Держархів області забезпечує постійну роботу науковців, краєзнавців, студентів щодо проведення ними пошукової роботи за архівними документами в його читальних залах.

Лариса Юдіна

Зберегти навічно

Архів, бібліотека, музей... Попри різницю в назві, формі власності, часі утворення, характері та масштабі діяльності, їх об'єднує спільна мета – зберегти навічно. І за ради цієї мети вони спрямовують свої зусилля, гідно відстоюючи право наступних поколінь на знання правдивої історії та одержання збереженого попередниками.

Державний архів Харківської області та Харківський приватний музей міської садиби досить плідно співпрацюють упродовж майже 5 років. З часу створення (2002 рік) по сьогодення музей досяг значних результатів у видавничій діяльності, направленій на дослідження історичної та культурної спадщини Слобожанщини. Серед спільних з держархівом області видань: збірка серії «Краю мій, Слобожанщино »: Кегичівський район та Артемівка; збірка метричних книг Різдво Богородицької церкви с. Лозова Богодухівського району «Слобожанські родоводи. Село Лозова, Богодухівський район»; «Исторические автографы выдающихся деятелей, хранящиеся в фондах Государственного архива Харьковской области». Вип. 1.; «Ревизская сказка войсковых обывателей города Харькова 1782 года» серії Слобожанські родоводи та ін.

На рахунку музею понад 300 статей та 172 видання І останнє з них – спільний проект директора Харківського музею міської садиби А Ф Парамонова та голови Харківської обласної організації Партії Зелених України А Л Антонова – неперевершене за своєю змістовністю та ідейністю фотоілюстроване видання «Сады

и парки Харьковской губернии», ідея створення якого зародилась ще під час мандрування тоді майбутніх авторів по місцях, що колись прикрашали дворянські са

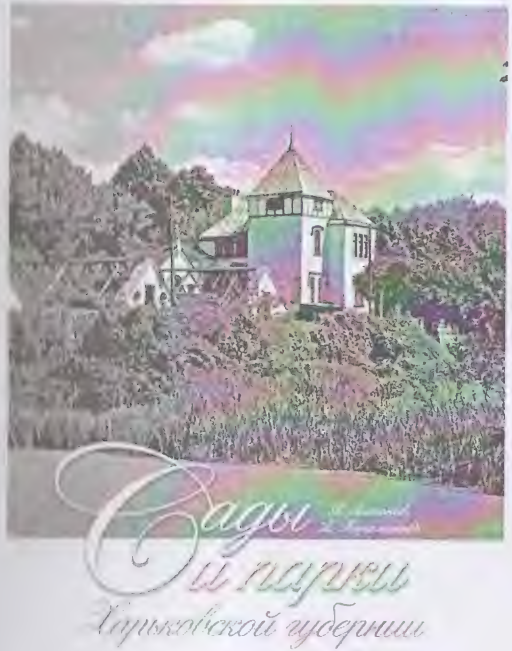

дибы и парки Харківщини. «Старинные усадьбы и парки на грани полного разрушения и вымирания... Вместе с усадьбой вычеркиваются и имена владельцев, воспитанных на идеалах чести и достоинства, высокообразованных и культурных людей своего времени... Теряется исторический облик любимого города, усадебный мир Харькова, который должен стать городом заповедником,

По-варварськи знищена піч в садибі Бабаї, а кахлі вивезені приватною фірмою

Напівзруйнований грот Німф
у сл. Тростянець Охтирського повіту

Знищена будівля контори цукрового заводу
у сл. Мурафа Богодухівського повіту

Зруйнований палац у Хотені Сумського повіту

хранителем истории», – так передають автори свої почуття від побаченого на сторінках видання. В їх словах поєднані біль, образа та водночас незгасна надія на те, що влада все ж таки не залишить поза увагою садибно парковий ландшафт рідної Харківщини й візьме його під особисту опіку: здійснить комплекс заходів щодо відродження садиб і парків та збереження їх для сучасних і прийдешніх поколінь. Автори переконливо закликають читача не лише до відновлення та збереження ще не зовсім втраченого, а й до виховання, перш за все у молоді, бережного та поважного ставлення до пам'яток старовини.

При підготовці видання «Сады и парки Харьковской губернии» використано не лише фотоматеріали, зроблені авторами, а й архівні документи, що зберігає Державний архів Харківської області.

Презентація видання «Сады и парки Харьковской губернии» відбулася 14 травня 2008 року в приміщенні Харківської наукової бібліотеки ім. В Г Короленка. Жодний з присутніх на ній не залишився байдужим до озвученої проблеми – проблеми поступового знищення культурної та історичної спадщини Слобожанщини: звідусіль лунали слова подяки та підтримки молодих науковців дослідників в їх незгасному прагненні до відродження та збереження пам'яток старовини, намаганні виховати у людини почуття прекрасного, єдності з природою, відповідальності за вчинки, наслідками яких може стати руйнація оточуючого середовища. Є сподівання, що ідею відродження та збереження буде сприйнято й підтримано не лише на рівні громадськості Харківщини, а й і на рівні місцевої влади.

Саме такого порозуміння очікує від суспільства та влади і архівна спільнота, бо на ній – відповідальність за повноцінне збереження документованого національного надбання, першоджерела для проведення досліджень та надання об'єктивної оцінки процесам різних історичних епох. «Архівісти вимірюють усе, що відбувається, шкалою зі значно більшими поділками, ніж інші [illegible]. Величезною є відповідальність архівістів за збереження ввіреного нашому поколінню предками у тимчасове користування, адже жодне з поколінь не може вважати себе його власниками. Національне надбання – це те, що рівною мірою належить і живим, і померлим і ще ненародженим. Однак, у відведеному нам [illegible] у вічності відповідальність за Національний архівний фонд лежить на нас» (Костянтин Новохатський).

Вже кілька років поспіль Державний архів Харківської області за підтримки обласної державної адміністрації та Державного комітету архівів України здійснює [illegible] заходи щодо розв'язання найгострішої з точки зору збереження документованої інформації про минуле й сьогодення проблеми відсутності площ для комплектування його документами Національного архівного фонду (далі – НАФ). За підрахунками фахівців, для забезпечення роботи держархіву області з подальшого комплектування його документами НАФ необхідно близько 15 тис. м² загальної площі. Чи одержить архів хоча б частину з того, на що він розраховує? – питання, яке на сьогодні не має відповіді, в той час, коли дедалі все більш наростає реальна загроза знищення тисяч документів, що знаходяться в установах, організаціях та на підприємствах міста й області, де умови збереження документів у більшій мірі залишаються вкрай незадовільними.

Є над чим міркувати, є чого прагнути, є на що сподіватися. Залишається надія, що політичні непорозуміння між різними гілками влади не призведуть до втрати культурного та історичного надбання української нації як основи розвитку будь-якого суспільства, гаранту його стабільності та благополуччя.

Наталія Король

Роль відділу виготовлення копій та реставрації документів Державного архіву Харківської області в забезпеченні збереженості документів

Важливу роль в забезпеченні збереженості документів держархіву області відіграє відділ виготовлення копій та реставрації документів, у якому працюють досвідчені професіонали реставратори. Від їх уміння вчасно та правильно застосувати певну методику оздоровлення документів залежить довготривалість життя документного національного надбання.

Основними видами робіт, до яких залучені співробітники відділу є:

– ремонт справ

– складна реставрація справ, уражених плісеневими грибами;

Реставратори Рідна О.А. та Шевченко В.І. за роботою

Реставратори Шендра В.В та Салова Л.П. здійснюють складну реставрацію документів

консерваційно профілактична обробка (антисептичне оброблення) та реставрація пошкоджених справ;

оправлення справ, відібраних у процесі науково технічного впорядкування на постійне та тривале зберігання;

оправлення книг та газет;

створення фонду користування на документи генеалогічного характеру, що зберігає держархів області тощо.

У цьому році вже здійснено складну реставрацію близько 3 тис. аркушів справ фондів дорадянського періоду: Ф-3, Канцелярія харківського губернатора; Ф-7, Канцелярія харківського губернського прокурора; Ф-40, Харківська духовна консисторія.

Відділ бере активну участь у виконанні на договірній засадах реставраційних робіт: упродовж першої половини поточного року здійснено роботи з оправлення 61 справ ВАТ «Укрексімбанк» та 731 справи Харківської обласної державної адміністрації.

Завідувач відділу Король Н.В. працює над створенням цифрових копій документів

Тривають роботи з оправлення особових справ дослідників архіву періоду 1980-2004 років. Оправлені справи з фондів особового походження Кадєєва В. І, Зайцева Б П., Енштейна А І

Досить активно ведеться робота зі створення цифрових копій документів генеалогічного характеру, які зберігає держархів області, на виконання умов договору з Генеалогічним Товариством штату Юта (США). В цілому з моменту започаткування робіт (січень 2007 року) на даний час виготовлено 178 733 цифрові копії документів, що складає 299 справ наступних фондів: Ф-31, Харківська казенна палата; Ф-958, Канцелярія харківського губернського рабина, Ф-965, Канцелярія куратора Харківської римсько католицької церкви

Реставратори відділу виготовлення копій та реставрації документів докладають значних зусиль, щоб повернути справи до життя. Регламентований порядок виконання цих робіт реставраторами та дотримання ними технологічних вимог дає позитивні результати під час реставрації, зберігає міцність документу, вповільнює його старіння і попереджає механічні пошкодження

Марат Балишев

Виставкова діяльність ЦДНТА України у першому півріччі 2008 року

Навесні 2008 року Центральним державним науково технічним архівом України проведено низку виставкових заходів, які за тематикою та наповненням експонатів викликали жвавий інтерес відвідувачів

21 березня 2008 року в приміщенні Харківського національного університету ім. В Н. Каразіна відбулося відкриття виставки «Давні династичні поховання на території промислових підприємств сучасного Китаю» за документами архіву. До експозиції увійшла науково технічна документація з проекту Лоянського заводу гірничорудного обладнання (провінція Хенань). В проекті знаходяться матеріали, об'єднані під загальною назвою «Дані по давнім могилам». Документи свідчать, що на промисловому майданчику заводу геологами було знайдено 1185 могил та склепів, серед яких хронологічно були визначені: дві могили династії Цинь (біля 150 р. до н. е.), 112 могил династії Хань (50 р. до н. е. – 100 р. н. е.), 41 могила династії Цзинь (300 – 400 рр.), 1 могила династії Суй (700 р.), 80 могил династії Тан (750 – 900 рр.), 193 могили династії Сун (біля 1110 р.), 446 могил періоду 1300 – 1900 рр. та 31 могила невизначених часів

Виставку, яку висвітлювали мас медіа, відвідали студенти, науковці ХНУ ім. В Н. Каразіна, представники китайської діаспори у Харкові

В рамках Протоколу від 21 березня 2007 року про співпрацю проекти Державного комітету архівів України та Федерального архівного агентства (Російська Федерація) 10-11 квітня 2008 року в Бєлгородському держав

ному обласному архіві (Російська Федерація) співробітниками ЦДНТА України проведено День архівної інформації за тематикою: «Історія об'єктів Бєлгородської області Російської Федерації у фондах ЦДНТА України», в рамках якого презентована документальна виставка «Життя та творчість академіка архітектури О М. Бекетова. До історії будівництва Бєлгородського єпархіального жіночого училища (1911-1915 рр.)». До експозиції виставки увійшли документи з особового фонду академіка архітектури О М. Бекетова, які розповідають про його життя та творчість. Окремий розділ документальної виставки був присвячений історії будівництва Бєлгородського єпархіального жіночого училища, побудованого за проектом Олексія Миколайовича. Разом з архівістами в заході взяли участь працівники міського музею, представники Бєлгородської єпархії та Бєлгородської православної духовної семінарії, викладачі і студенти архітектори Бєлгородського технологічного інституту

19 квітня 2008 року в приміщенні ХНУ ім. В Н. Каразіна, в рамках проведення загальноміського свята «День випускника Харківського університету» (до 200-річчя першого випуску), спільно з Державним архівом Харківської області підготовлено та представлено виставку «Історія Харківського університету через особистості (за документами особових фондів ЦДНТА України і ДАХО)». До складу експозиції ЦДНТА України увійшли документи з особових фондів проф Б П. Остащенка Кудрявцева (1877-1956 рр.), проф. Ю М. Прокудіна (1911-1992 рр.), проф О М. Матвієнка (1910-1996 рр.), інші матеріали з історії Харківського університету

22 квітня 2008 року в приміщенні Харківської національної академії міського господарства відбулася документальна виставка «Реставрація історичного центру м. Кам'янець Подільський». Відвідувачі виставки – студенти та викладачі академії – ознайомилися з матеріалами архітектурно планувального формування цього історико культурного заповідника та документами, що стосуються історичного розвитку міста

Перше півріччя 2008 року виявилося активним для відділу використання інформації документів ЦДНТА України і на ниві видавничої діяльності. Зокрема, вийшов з друку інформаційне видання «ЦДНТА України. Бібліографічний огляд за матеріалами періодичних видань (1971- 2007 рр.)», в якому представлено історію становлення та творчого розвитку ЦДНТА України. Її, переважно, висвітлено на сторінках журналів: «Архіви України», «UNIVERSITATES. Наука и Просвещение», «Студії з архівної справи та документознавства», «Вісник Держкомархіву України» та в газетних публікаціях

У відділі підготовлено до перевидання інформаційний буклет «Центральний державний науково технічний архів України».

З метою популяризації документів архіву опубліковано статті в газетах міст Маріуполя та Бєлгорода

Елена Голуб

Совершенствование системы справочного аппарата в Государственном архиве Харьковской области

Совершенствование системы справочного аппарата (СА) государственных архивов Украины, направленное на обеспечение общества достоверной ретроспективной документной информацией, остается одной из главных задач архивов

В январе апреле 2007 года отделом учета и справочного аппарата с целью разработки справочного аппарата, более оперативного поиска информации и для приведения заголовков дел в описи в соответствие с их содержанием, проведено усовершенствование описи №5 Ф-71 «Харьковский земельный банк» путем составления именного и географического указателей

Указатель – это тип архивного справочника, представляющий собой алфавитный, систематический или составленный по какому либо другому признаку перечень названий (наименований) предметов, упоминаемых в архивных документах, с указанием поисковых данных этих документов. Указатели универсальны и выполняют свою функцию, вне зависимости от видов документов и носителей информации. В системе СА архива указатели взаимосвязаны с другими типами и видами архивных справочников и дополняют или уточняют предметно понятийную информацию других справочников, предоставляя возможность многоаспектного поиска информации. С помощью указателей так же устраняются недостатки систематизации и формирования дел.

В последние годы актуальны вопросы, связанные с изучением истории экономического развития региона. Они хорошо освещены в документах архивного фонда «Харьковский земельный банк»

Во второй половине XIX века возникает целый ряд кредитных учреждений различных типов. Одним из них является Харьковский земельный банк

Харьковский земельный банк, первый акционерный земельный банк России, начал свою деятельность 2 сентября 1871 г. на основании устава, «Высочайше утвержденного» 4 мая 1871 г. Банк был учрежден с целью предоставления сравнительно дешевого кредита землевладельцам в уездах и домовладельцам в городах (Ф-71, оп. 5, д. 27, л. 1).

Первоначально выдача краткосрочных и долгосрочных ссуд под залог недвижимого имущества осуществлялась в пяти губерниях: Харьковской, Курской, Воронежской, Екатеринославской и Полтавской. Позднее район деятельности банка постепенно расширился: в 1872 г. он охватывает Донскую область и Орловскую губернии, в 1888г – город Севастополь, в 1890 г – город Ялту, в 1891 г – Ставропольскую губернию, Кубанскую и Терскую области, город Симферополь, в 1902 г – Черноморскую губернию и Дагестанскую область, в 1907 г. – группы Кавказских Минеральных вод, дачные участки восточного побережья Черного моря и Южный берег Крыма, в 1908 г – Тобольскую, Енисейскую губернии (кроме городов), Уральскую (кроме городов), Тургайскую, Забайкальскую (кроме городов), Амурскую и Приморскую области (кроме городов), города Балаклаву и Евпаторию Таврической губернии (Ф-71, оп. 5, д. 27, л. 1-1об).

Структура банка была следующей: правление, канцелярия, опекочная комиссия, юрисконсультский, технический и облигационный отделы, бухгалтерия

Харьковский земельный банк национализирован декретом Временного рабоче крестьянского правительства Украины от 22 января 1919г

Всего в указатели внесено 4 685 фамилий домовладельцев и 108 названий учреждений и организаций, за

ложивших имущество в период 1872 1919 гг. Среди них встречаются известные фамилии: архитектора А Н. Бекетова, писателя К М. Бич Лубенского и др

В связи с тем, что документы банка в свое время составлялись на русском языке, указатели составлены на том же языке.

В залоговых делах владельцев имущества отложились следующие документы:

– залоговое обязательство

– страховой план с описью и оценкой строений;

– документы о передаче прав собственности на заложенное имущество другим лицам;

– геометрические планы заложенных домостроений и земельных участков

– нотариально заверенные документы, удостоверяющие право собственности

– переписка по вопросам оформления финансовых операций

Именной указатель составлен по следующей схеме:

в графе №1 указаны фамилии, имена и отчества владельцев закладываемого имущества. В некоторых делах на ряду с фамилией владельцев имущества приводится список всех членов их семей; встречаются фамилии домовладельцев или владельцев имений без указания их имен; иногда фамилия, имя и отчество владельца имущества указаны в нескольких вариантах. Наряду с частными лицами в указатель включены названия различных учреждений, закладывавших своё имущество. Перечень их расположен после фамилий частных владельцев. В указателе напротив имени одного домовладельца или владельца имения, а так же того или иного учреждения перечислено несколько дел, в которых отражена информация относительно закладывания имущества в разные годы и по разным адресам;

в графе №2 указаны названия населённых пунктов, в которых находилось закладываемое имущество;

в графе №3 – года залога имущества;

в графе №4 – номера дел

в графе №5 (Примечание) отражены особенности в написании фамилий иностранного происхождения, которые на данный момент утратили свои приставки (фон, Де, Дер) и имеется ссылка на современное написание фамилии, а также принадлежность к сословию

Географический указатель составлен по следующей схеме:

в графе №1 указаны названия населенных пунктов с названием уезда и губернии. Названия губернских городов приведены без указания названия губернии. В указатель внесены названия населенных пунктов не только Харьковской губернии, но и других губерний и областей России, обслуживавшихся Харьковским земельным банком;

в графе №2 указаны фамилии, имена и отчества владельцев закладываемого имущества. В некоторых делах наряду с фамилией владельцев имущества, приводится список всех членов их семей. Встречаются фамилии домовладельцев или владельцев имений без указания их имен; иногда фамилия, имя и отчество владельца имущества указаны в нескольких вариантах. Наряду с частными лицами в указатель внесены названия различных учреждений, закладывавших своё имущество. Их перечень расположен после фамилий частных владельцев. В указателе напротив имени одного домовладельца или владельца имения, а так же того или иного учреждения перечислено несколько дел, в которых отражена информация относительно закладывания имущества в разные годы и по разным адресам;

в графе № 3 указаны года залога имущества

в графе №4 – номера дел

– в графе № 5 (Примечание) отражены особенности в написании фамилий иностранного происхождения, которые на данный момент утратили свои приставки (Фон, Де, Дер) и имеется ссылка на современное написание фамилии, а также принадлежность к сословию

В десяти описях архивного фонда Ф-71 «Харьковский земельный банк» хранится 13 367 дел. Работа по усовершенствованию описей №№ 1-4, 6-10 продолжается и будет завершена к концу текущего года

Лідія Пантелєєва

Про підсумки роботи в Державному архіві Харківської області щодо заповнення бази даних «Архівні фонди України» для створення електронного фондового каталогу України

В умовах розбудови незалежної держави, створення нового суспільства набуває гостроти питання залучення до інформаційного обігу й використання усієї сукупності джерел з історії України, що складають Національний архівний фонд (далі – НАФ).

Формування єдиної інформаційної системи НАФ є об'єктивною закономірністю та необхідністю

З 2000 року Держкомархів розпочав створення електронної версії Центрального фондового каталогу Інформаційної системи «Центральний фондовий каталог», що інтегруватиме окремі сегменти фондових каталогів архівних установ України, і має на меті забезпечити створення централізованого Електронного фондового каталогу України для ефективного пошуку по [illegible] відомостей.

Роботу щодо заповнення бази даних «Архівні фонди України» в Державному архіві Харківської області було покладено на відділ довідкового апарату та обліку документів. Базу даних «Архівні фонди України» заповнювали на підставі облікових документів архіву. Так, протягом 2002–лютого 2008 років до бази даних внесено відомості з 7 958 аркушів фондів: дорадянського періоду – з 1 036 аркушів фондів; радянського періоду – з 6 530 аркушів фондів; колишнього партархіву – з 392 аркушів фондів

Програма складається з трьох таблиць

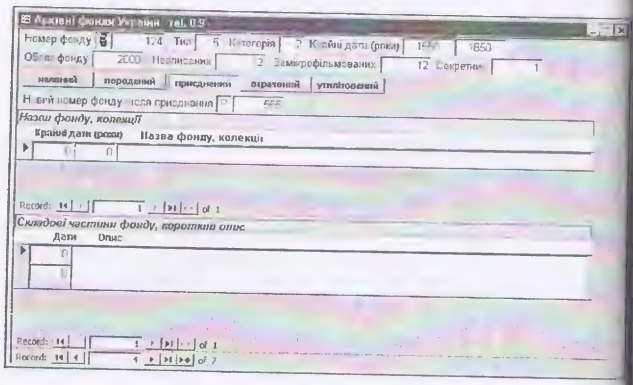

В першій таблиці програми позначаються:

- літера коду номера фонду:

значення (пусто) – дореволюційні фонди, «Р» – фонди радянського періоду і «П» – партійні фонди; номер фонду;

- тип фонду:

при визначенні типів фондів використовувався запропонований Держкомархівом України «Галузевий покажчик типів фондів» (додаток 1);

- категорія фонду:

категорія фондів позначається лише трьома типами (І, П, Ш);

- крайні дати документів:

дати документів визначаються за початковою та кінцевою хронологізацією, якщо крайні дати не встановлені, то у віконці крайні дати позначаються цифрою «-1»

- обсяг фонду:

обсяг фонду визначається числовим значенням в одиницях зберігання; якщо інформація про обсяг фонду відсутня, то обсяг фонду у віконці позначається цифрами «99999»;

- тип фонду:

наявність фонду в архіві; у віконці «переданий» вказана повна офіційна назва організації та новий номер фонду, куди переданий фонд; у віконці «приєднаний» вказано номер фонду, до якого був фонд приєднаний; у віконці «втрачений» зафіксовано причину та дату втрати фонду (під час Другої світової війни, стихійне лихо, штучне переміщення, в установі).

Друга таблиця програми містить наступну інформацію:

- крайні дати та назва фонду або колекції:

крайні дати назви фонду визначаються за початковою та кінцевою хронологізацією кожної назви фонду. Якщо крайні дати не встановлені, то у віконці дати позначаються цифрою «-1». Певні труднощі виникали під час заповнення позиції «Назва фонду, колекції». Ця позиція передбачена на обмежену кількість знаків. 30 відсотків установ мають велику назву, тому не тільки підпорядкування установи, що входить до назви установи, а інколи і назва установи не вміщувалися у відповідне вікно програми. В цьому випадку приходилося кілька разів скорочувати назву установи з різним підпорядкуванням. Труднощі виникали і під час перекладу назви фонду, коли потрібно було грамотно перекласти на українську мову офіційну назву фонду. В аркушах фондів назви установ писані російською мовою, тому що на той момент діловодство в установі велося російською мовою, особливо це стосується фондів дорадянського періоду

Третя таблиця програми містить інформацію про крайні дати складових частин фондів та стислий склад документів за змістом документів. Якщо крайні дати документів не встановлені, то у віконці дати позначаються цифрою «-1»

Працівники відділу віднеслися дуже відповідально до створення інформаційної системи і зробили все мож

ливе для надання інформації про фонди, описи, спра ви та документи, що зберігаються в Державному архів Харківської області

Додаток

ГАЛУЗЕВИЙ ПОКАЖЧИК
типів фондів для автоматичного введення і пошуку інформації по ЦФК Держкомархіву України

1 Фонди органів державної влади і управління
2 Фонди станового, міського і земського самовря дування
3 Фонди військово адміністративних органів
4 Фонди військових установ і організацій, парти занських формувань
5 Фонди органів юстиції, суду, прокуратури
6 Фонди органів поліції, жандармерії, внутрішні справ (міліції) і державної безпеки
7 Фонди органів, установ і організацій праці і со ціального забезпечення
8 Фонди установ планування, обліку і статистики
9 Фонди фінансових органів, податкових і кредит них установ і організацій
10 Фонди установ і організацій кооперації, потреб кооперації
11 Фонди органів, установ і організацій з управлін ня промисловістю, промислових підприємств
12 Фонди установ і організацій будівельного комп лексу, архітектури
13 Фонди установ, організацій і підприємств тран спорту
14 Фонди установ організацій і підприємств зв'язку
15 Фонди органів і установ землекористування, зем леустрою і межування

16 Фонди органів, установ і організацій сільського, лісового, водного господарства, меліорації
17 Фонди установ і організацій торгівлі, постачан ня, збуту і заготівель
18 Фонди установ, організацій і підприємств кому нального господарства і побутового обслуговування на селення
19 Фонди установ і організацій культури
20 Фонди установ і організацій науки
21 Фонди установ і організацій народної освіти
22 Фонди установ і організацій охорони здоров'я
23 Фонди органів, установ і організацій фізичної культури і спорту, добровільних товариств
24 Фонди громадських благодійних установ і орга нізацій
25 Фонди політичних партій, установ, організацій
26 Фонди профспілкових організацій
27 Фонди установ релігійного культу
28 Фонди видавництв, редакцій, газет, часописів
29 Фонди періоду Другої світової війни
30 Фонди нацменшин
31 Особові фонди

Тетяна Чернявська

Про роботу із зверненнями громадян

7 лютого 2008 року вийшов Указ Президента України «Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування», в якому йдеться про вжиття невідкладних заходів щодо забезпечення реалізації конституційних прав громадян на письмове звернення та особистий прийом, обов'язкове одержання обґрунтованої відповіді, неухильне виконання норм Закону України «Про звернення громадян» та упорядкування роботи зі зверненнями громадян

З метою забезпечення реалізації та гарантування закріплених Конституцією України прав громадян на звернення до органів державної влади, виконання Закону України «Про звернення громадян», вищевказаного Указу Президента України, підвищення ефективності роботи зі зверненнями громадян голова Харківської обласної державної адміністрації А Б. Аваков своїм розпорядженням від 23 квітня 2008 року №238 затвердив Положення про постійну діючу комісію з питань розгляду звернень громадян при обласній державній адміністрації, Порядок роботи із зверненнями громадян, що надійшли поштою, організації та проведення особистого та виїзних прийомів громадян

Все це ще раз підтверджує важливість і значення роботи із зверненнями громадян, увагу, яку приділяють цій роботі органи влади

Робота із запитами громадян займає значну частину бюджету робочого часу відділу інформації та використання документів держархіву області

Протягом 2007 року держархів області одержав 3 411 заяв, з яких 764 надійшли поштою, 2 647 прийнято на особистому прийомі у столі довідок. Кількість іноземних заяв становила 322. Близько 5% від загальної кількості одержаних заяв (170 замовлень) – заяви від інвалідів Великої Вітчизняної війни, ветеранів війни та праці, багатодітних сімей та інших категорій громадян, що потребують соціального захисту та підтримки. Замовлень від Героїв Радянського Союзу, Соціалістичної праці, Героїв України не надходило

Всього у столі довідок у 2007 році прийнято 4 387 громадян, з яких 1 787 було рекомендовано звернутися до інших архівних установ та підприємств, де зберігаються документи, що їх цікавлять

771 звернення, що надійшло до архіву поштою, не розглянуто за належністю іншим установам; 89 заявників отримали негативну відповідь

Із загальної кількості звернень приблизно 32 % – про підтвердження трудового стажу та заробітну плату, 41% – про підтвердження права власності на земельні ділянки

Упродовж 2007 року архів одержав 9 повторних заяв громадян щодо перевірки інформації або надання відповіді; 5 листів від громадян, пересланих на адресу архіву Харківською облдержадміністрацією, зі скаргами на відсутність інформації щодо місцезнаходження документів

Спостерігається тенденція до збільшення запитів громадян, які надходять електронною поштою. За рік архів отримав 22 таких запита, 14 з яких – генеалогічного характеру

Не зменшилась кількість звернень громадян у першому півріччі 2008 року. За шість місяців поточного року архів прийняв 1 779 заяв, з яких 469 надійшли поштою, 1 310 прийнято на особистому при

йомі у столі довідок Кількість іноземних запитів ст
новила 158.

Протягом першого півріччі 2008 року стіл довід
відвідало 2 670 громадян, з яких 1 260 було рекоменд
вано звернутися до інших архівних установ та підпр
ємств, де зберігаються документи, що їх цікавлять

В поточному році переважна кількість запитів
про підтвердження права власності на земельні ділян
(52% від загальної кількості) та підтвердження трудов
го стажу й заробітну плату (27%).

Усі запити громадян, що надходили до держархів
області у 2007 році та протягом першого півріччя 200
року, виконувались в передбаченій законом 30-де
ний термін. В окремих випадках, у разі необхідност
в скорочений термін. Для категорій громадян пільго
вого контингенту – позачергово. Це стосується і запи
тів репресованих, розкуркулених громадян, не дивля
чись на те, що виконання останніх – найбільш об'єми
і складне. Непрофільні запити в основному виконува
лися у 10-денний термін. Роботі із запитами громадян
в архіві надається значна увага. Усі запити знаходяться
на особистому контролі у керівництва держархіву об
ласті і начальника відділу інформації та використанн
документів. Найбільш проблемними у цьому сенсі за
лишаються іноземні запити, так як їх виконання зале
жить від оперативності інших установ

У держархіві області офіційно встановлено дв
прийомні дні, коли громадяни мають можливість по
дати заяви на виконання довідки та одержати квал
фіковану консультацію у спеціаліста. Від громадян
похилого віку, інвалідів та тих, хто приїхав здалека
заяви приймаються щодня. У разі необхідності грома
дяни можуть звернутися до начальника відділу та ке
рівництва архіву. Надаються консультації і в телефон
ному режимі

На особистому прийомі в столі довідок замовник
видається квитанцію, в якій зазначені дата виконання запиту,
його номер та час, упродовж якого здійснюється видача
довідки у приймальні архіву. На прийомі у заяві також
ставиться позначка: «надіслати» або «прийде»

Для відвідувачів держархіву області в його примі
щенні розміщена наступна інформація: час роботи ар
хіву, час особистого прийому громадян керівництвом
архіву та у столі довідок, ціни на роботи (послуги), що
виконуються держархівом області на договірних заса
дах тощо

Номер телефону стола довідок держархіву області є
в Харківському міському бюро довідок та надруковано
в довідковому виданні «Харків. Золоті сторінки»

На сайті Держархіву Харківської області розміщено
ціни на роботи (послуги), що виконуються Державним ар
хівом Харківської області на договірних засадах, Порядок
комплектування Національним архівним фондом, затвер
джений наказом Держкомархіву України від 24.11.2005
№ 80, інформацію про архівні установи, розташовані
у м. Харкові, які зберігають документи з особового складу
(режим прийомні дні, адреси, номери телефонів для до
відок), зразки анкет та заяв, що заповнюються громадя
нами для одержання довідок соціально правового харак
тера за документами держархіву області

У цьому році сайт держархіву області поповнився ін
формацією про адреси архівних установ та організацій,
до яких необхідно звертатися з того чи іншого питання.
Це дасть можливість поширити та прискорити пошук
необхідних для громадян відомостей

В архіві запроваджено комп'ютерну реєстрацію запи
тів громадян, створені електронні бази даних на грома
дян, вивезених до Німеччини, розкуркулених та інших.
Здійснюється робота зі створення нової комп'ютерної
системи реєстрації запитів; триває процес удосконален

ня науково довідкового апарату до документів архів
ведеться тематична розробка фондів; розробляютьс
та складаються картотеки тощо.

На щотижневих апаратних засіданнях постійно о
говорюються питання щодо роботи із зверненнями гро
мадян

29 березня 2007 року, 13 лютого та 5 березня 200
року на засіданні колегії держархіву області було з
слухано та обговорено інформацію начальника та з
ступника начальника відділу інформації та викори
тання документів про стан роботи із зверненнями гро
мадян

Упродовж 2007 року в цьому напрямку активізован
роботу із засобами масової інформації: редакції 17 газ
опублікували статті начальників архівних відділів ра
держадміністрацій та міськрад щодо роботи із зверне
нями громадян

У квітні 2007 року на запрошення керівництва ар
хіву кореспонденти місцевих каналів «Сімон» та 7 ка
нал «Тоніс» підготували сюжети про роботу стола до
відок. У першому півріччі 2008 року державним архіво
області та архівними відділами райдержадміністрац
та міськрад через ЗМІ проводилась і роз'яснювальна ро
бота з питань реалізації громадянами своїх прав: в газ
ті «Слобідський край» за 12 січня 2008 року №4 опуб
ковано статтю головного спеціаліста відділу інформаці
та використання документів Елькснiт М І. про робот
стола довідок держархіву області «Держархів: відповід
за 30 днів». У Балаклійській, Близнюківській, Вовча
ській, Зачепилівській, Печенізькій, Сахновщинськ
та Харківській районних газетах опубліковано стат
начальників архівних відділів про роботу відділів, час
прийому, про документи ліквідованих установ, підпри
ємств та організацій, переданих на збереження до архі
них відділів

На сторінках Великобурлуцької районної газети діє
рубрика: «Архів: актуальні питання сьогодення»

У квітні 2008 року на Харківському обласному теле
бченні (ОТБ) в передачі «Утренний максимум» у пря
мому ефірі на питання журналістів щодо роботи із звер
неннями громадян відповідала співробітник стола до
відок держархіву області. В цьому ж місяці в передачі
«Позитивная служба новостей» ОТБ вийшов сюжет
про роботу держархіву області із запитами громадян

У травні 2008 року на каналі «Нова хвиля» в переда
чі «Харківська духовність» Харківського обласного ра
діомовлення у прямому ефірі про роботу архіву, в тому
числі роботу із запитами громадян, розповіла та пада
ла коментарі директор архіву Момот Л М

Начальники архівних відділів Балаклійської, Дворі
чанської та Золочівської райдержадміністрацій про ро
боту своїх відділів із запитами громадян розповіли у пе
редачах місцевого радіо

Варто також відмітити, що діяльність трудових ар
хівів місто аналогів сприяє зменшенню кількості пись
мових звернень від громадян з питаннями соціально
правового характеру на адресу держархіву області, але
збільшує кількість консультацій у столі довідок, тому
що їм потребує конкретної інформації про наяв
ність документів у цих архівах

Таким чином, в архіві склалася певна система робо
ти із зверненнями громадян, але вона потребує вдоско
налення форм та методів.

Тетяна Іванська

Краєзнавча тематика у дослідженнях користувачів архіву кінця XX – початку XXI ст.: з досвіду роботи Державного архіву Харківської області

Із здобуттям Україною незалежності значно посилився інтерес усіх верств суспільства до першовитоків і джерел своєї історії. До вивчення рідного краю, біографії його міст і сіл потягнулися сотні, тисячі ентузіастів.

Одним з важливих осередків науково дослідницької та організаційно масової роботи з краєзнавства є архіви, адже в їхніх сховищах зберігаються неоцінені скарби попередніх поколінь, численні документи, що розповідають про рідний край.

Велику увагу регіональним краєзнавчим дослідженням приділяє Державний архів Харківської області. Працівники архіву завжди надають допомогу дослідникам Харківщини.

У фондах архіву знаходиться чимала, інформаційно насичена, цікава група писемних джерел, які складають джерельну базу краєзнавства. Вони досить повно висвітлюють історію органів влади, підприємств, установ та окремих галузей господарства Харківської області.

Головними користувачами архівних документів є науковці Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, Харківського державного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, Харківської державної академії культури, викладачі й аспіранти багатьох харківських вузів, бібліотекарі, шкільні вчителі, студенти. Документна інформація використовується ними для забезпечення джерельної бази розвитку гуманітарних, природознавчих, технічних наук.

Останнім часом побачили світ чимало монографій, [illegible] досліджень науковців, які висвітлюють [illegible] процеси Харкова на зламі XIX і XX ст., аналізують окремі види мистецтв, художні надбання, розкривають імена передових діячів цієї епохи, що робили [illegible] можливе, щоб вивести Харків на чільне місце в країні за провідними показниками розвитку науки, освіти, культури. Це роботи О. Ярмиша, С. Посохова, Б. Зайцева, [illegible] Куделка, Д. Чорного, О. Головка, А. Лейбфрейда, [illegible] Полякової та багатьох інших.

Історія нашого краю тісно пов'язана з плеядою видатних особистостей. Вивчаючи життя та діяльність В.Н. Каразіна, Г.Ф. Квітки-Основ'яненка, Х.Д. Алчевської [illegible] ми дізнаємось про них і знайомимось з історією [illegible] Харківщини. Не випадково, нашим видатним [illegible] присвячені сотні праць. Це Харківський біографічний словник про життя і діяльність харківських губернаторів і генерал-губернаторів від виникнення губернії 1765 до 1917 року «Харьковские губернаторы и генерал-губернаторы», «Попечители Харьковского учебного округа» та ін.

Запровадження у 90-ті роки XX ст. вивчення у вищих навчальних закладах, а з початку XXI ст. – й у середніх школах, курсу з історії рідного краю стимулювало процес написання місцевими науковцями навчальних посібників з краєзнавства. Так, у навчальному посібнику для учнів загальноосвітніх навчальних закладів «Харківщинознавство», складеному на підставі наукових досліджень харківських учених авторським колективом Харківського обласного науково-методичного Інституту безперервної освіти, надано матеріал з минулого й сьогодення Харківської області, висвітлено стан її розвитку, становлення як великого промислового, наукового, освітнього і культурного регіону України.

Багато користувачів архіву цікавиться історією окремих районів, міст, селищ Харківської області. Відомий на Харківщині краєзнавець В. Чорноморець на підставі опрацювання близько 300 архівних джерел та понад 80 друкованих наукових робіт, написав «Історію слободи Пісочинської», в якій достатньо ґрунтовно висвітлив питання давньої історії краю, розвиток флори і фауни протягом останнього тисячоліття, розглянув процес заселення, демографічні зміни, розвиток промисловості, сільського господарства, освіти, культури та інші важливі аспекти краєзнавчих досліджень. За тематикою це дослідження слід віднести до історико географічних робіт краєзнавчої спрямованості.

На основі документів архіву підготовлено нариси з історії районів Харкова, міського самоврядування, окупаційного режиму на Харківщині 1941-1943 рр

Світлу пам'ять про полеглих захисників Батьківщини під час Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр покликана увічнити Книга Пам'яті України. Невід'ємною складовою частиною її є «Книга Пам'яті. Харківська область», яка складається з об'ємних томів. Для збору й підготовки необхідних для «Книги» матеріалів, багато зробили працівники обласних і районних військкоматів, відділів соціального захисту населення, архівів (зокрема, Держархіву Харківської області) та музеїв. У благородній патріотичній справі брали участь широкі кола громадськості: ветерани війни, краєзнавці, викладачі шкіл та вузів, журналісти

Краєзнавці Харківщини беруть активну участь у підготовці науково документальної серії книг «Реабілітовані історією». Реалізація цього наукового проекту стала можливою завдяки здобуттю Україною незалежності та ухвалення Закону «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 року, а також ґрунтовному дослідженню архівних

[illegible] і створенню обласних банків даних про жертв політичних репресій. «Реабілітовані історією. Харківська область» – складова частина всеукраїнської науково документальної серії книг, що є першою спробою комплексного висвітлення теми політичних репресій комуністичної тоталітарної влади. Її автори Н. Лапшина, О. Мілютіна, В. Осіковська, С Скороходова, [illegible] багато часу провели і проводять в читальному залі архіву, вивчаючи особові справи репресованих громадян Харкова і Харківської області

Широке висвітлення у дослідженнях науковців [illegible] знайшла проблема Голодомору 1932-1933 рр. В Україні наукові дослідження розпочалися [illegible] роках XX ст., а в останні десятиліття з'явилися [illegible] публікації документів і наукові розробки історії Голодомору 1932-1933 рр., його причин та наслідків. Харківщина на початку 30-х років була однією з центрів [illegible] голодоморного лихоліття. Скільки жертв [illegible] мала Харківська область, сьогодні з'ясовують [illegible]. Відомо, що за 3 місяці 1933 р. тут померло голодною смертю 600 тисяч осіб. Науковці Харківського національного університету імені В Н. Каразіна вивели коефіцієнт смертності за 1929-1933 рр. в регіонах, заселених українцями. За кількістю знищених голодом людей Харків увійшов до лідерів – тут коефіцієнт перевищив [illegible] (до цієї групи увійшли також Київ, Луганськ). Про Голодомор у Валківському і Коломацькому районах Харківщини розповідає збірник документів і матеріалів «Горе жнива. Голод 1932-1933 років у Валківському та Коломацькому районах Харківщини», підготовлений [illegible]. Основною джерельною базою збірника є документи архівів, в тому числі Державного архіву Харківської області, а також спогади свідчення людей, які пережили лихоліття, його очевидців, поминальний список [illegible] жертв Голодомору тощо.

Постійно розширюється коло історичних джерел. Не щодавно Державний архів Харківської області прийняв від районних відділів актів цивільного стану на зберігання книги реєстрації актів про народження, шлюб і смерть громадян Харкова і Харківської області за 1932-1933 рр Це великий масив документів, що складає більше тисячі справ. Сьогодні з ними вже працюють науковці, редакційно видавнича група «Реабілітовані історією» та інші Документи містять насичену і цікаву інформацію, що надасть змогу зробити ґрунтовний і більш детальний аналіз проблеми Голодомору на Харківщині

Останніми роками чимало людей почали цікавитися історією свого роду, шукати свої корені, виявляти біографії своїх видатних пращурів, складати своє родове дерево. Такий пошук часто ускладнений, перш за все, відсутністю або недоступністю джерел. У цьому випадку є можливість використати опубліковані джерела. Перший випуск серії Слобожанські родоводи присвячено одному з повітів Харківської єпархії (села Лозова та Заброди, хутір Березів Яр Богодухівського району Харківської області) Названі села – тільки два з тисяч подібних сіл України Але своїм зверненням до їхньої історії ініціатори й виконавці цього археографічного проекту хотіли привернути увагу громадськості до малих населених пунктів. Такий крок є втіленням програми розвитку краєзнавчих досліджень в Україні, яка підготовлена і впроваджується Всеукраїнською спілкою краєзнавців

Краєзнавство зайнялося також дослідженням проблем церковної історії та культури в контексті краєзнавчої роботи в Україні. Могутній потенціал містить у собі церковна історія та культура

Зростання інтересу громадськості до своєї історії архівних документів привело до підвищення значення архіву не тільки як сховища документів, необхідних для відтворення реальних історичних подій, життя

минулих поколінь, але і як центру культурно просвітницького, патріотичного і морального виховання населення, наукових закладів, що мають широкі можливості вивчення і популяризації історичних джерел. У таких умовах важливим завданням науково інформаційної діяльності архіву стає опрацювання краєзнавчої тематики, вивчення архівних фондів з позицій історичного краєзнавства, проведення заходів, що сприяють підвищенню історичної культури населення, формуванню інтересу і поваги до минулого своєї Батьківщини, рідного краю

Андрей Парамонов

Харьковский епархиальный архитектор Федор Иванович Данилов

Пожалуй, не найти иного архитектора, работавшего в Харьковской губернии, построившего значительное количество зданий, и так незаслуженно забытого потомками, каким является Федор Иванович Данилов

Многократные упоминания в книгах, статьях и брошюрах о том или ином храме, построенном им, и всего не более пяти статей о его деятельности. Одной из причин, по моему мнению, следует считать плохую сохранность объектов, построенных Федором Ивановичем Даниловым, а также предвзятое отношение к его постройкам известным «знатокам архитектуры», считающих его

Георгиевская церковь в Николаевских хуторах Купянского уезда

Иванно Предтечевская церковь в Варвировка Старобельского уезда

заурядным, местечковым архитектором. Поначалу и я относился к его деятельности весьма скептически до тех пор пока не соприкоснулся с тем величайшим объемом построенных храмов и беззаветной любовью, с которой он относился к собственному делу. Пожалуй, мне труднее всего развеять недоверие к его трудам, поскольку в своих изысканиях я могу опираться на известные мне архивные материалы и на собственное восприятие увиденных памятников, выполненных по проектам Ф И. Данилова.

Родился Ф И. Данилов в 1810 г. в семье чиновника Орловской губернии, где окончил мужскую гимназию. Дальнейшее свое обучение продолжил в Академии художеств, после окончания которой получил диплом архитектора

О деятельности Федора Ивановича в период службы в Орловском губернском правлении практически ничего не сохранилось лишь сведения о том, что в правлении он исполнял обязанности инженера и состоял в Межевой канцелярии. Неизвестным остается и факт, побудивший его сменить место службы и переехать в Харьков, где в 30-40 х годы XIX ст. Федор Иванович возглавляет Дворцовую канцелярию Харьковского губернского прав

ления. Именно в этот период работы по составлению геометрических планов земельных наделов приобретают широкий масштаб: на начало 60-х годов XIX ст. составлены планы практически на все имения Харьковской губернии. Реформа 1861 года приводит к увеличению объемов работ Межевой канцелярии. Завершение составления планов передела земли приходится на 1910-е годы, когда Ф.И. Данилова уже не было в живых.

Николаевская церковь
с. Мартыновка Лебединского уезда

Несмотря на большую загруженность Ф.И. Данилова в Межевой канцелярии Харьковского губернского правления, он всегда помнил о полученной специальности архитектора. Если в городе Орле ему удалось построить по собственным проектам лишь несколько усыпальниц для местной аристократии, то в городе Харькове им были спроектированы несколько жилых зданий для представителей местного купечества, богатых мещан и даже государственных крестьян. На сегодняшний день известно, что еще до вступления в должность епархиального архитектора, Федором Ивановичем было спроектировано пять храмов в Харьковской губернии: Покровская церковь в сл. Линцы Харьковского уезда, Архангело Михайловская церковь в сл. Кириковка Ахтырского уезда, Всесвятская церковь в сл. Котельва того же уезда, в сл. Малая Писаревка Богодуховского уезда

и в с. Сидоренково Валковского уезда. Для сравнения его предшественником спроектировано и построено лишь три храма в Харьковской губернии.

Церковь в Линцах, построенная по проекту Ф.И. Данилова, послужила в дальнейшем прототипом для создания таких храмов, как Дмитриевская церковь в сл. Тарановка Богодуховского уезда, Троицкая церковь в сл. Охочее и Покровская церковь в сл. Безлюдовка Змиевского уезда, также нескольких проектов колокольни в сл. Тарановка Змиевского уезда и заштатном г. Славянск.

В конце 1866 года Ф.И. Данилова приглашают на должность харьковского епархиального архитектора. Возможно на эту должность был бы приглашен кто либо другой, но на тот момент в Харькове просто не было архитектора, который бы имел соответствующее образование и диплом. К тому же, накануне вышел указ Министерства внутренних дел о том, что эту должность может за

Покровская церковь в с. Бригадировка
Богодуховского уезда

нимать только архитектор, имеющий диплом Академии художеств. Весомую роль в назначении Ф И. Данилова на должность харьковского епархиального архитектора сыграли его выезды в различные места Харьковской губернии, знакомство с представителями дворянского и купеческого сословий и, несомненно, опыт в создании храмов и зданий из местных материалов В новую должность Ф И. Данилов вступил 3 января 1867 года.

Оценивая ситуацию с созданием храмов в губернии до вступления Ф И. Данилова в должность епархиального архитектора, важно отметить, что число их было незначительным и в основном это были деревянные и ветхие строения. Крестьянская реформа и строительство железных дорог привели к увеличению стоимости на землю в Харьковской губернии, за счет чего местные крестьяне постепенно богатели, что способствовало строительству в бывших казенных слободах и хуторах новых каменных храмов. Особенно это касалось Старобельского и Купянского уездов, где за короткий промежуток времени появилось более 50 новых храмов.

Федор Данилов относился к той немногочисленной когорте архитекторов, которые не использовали наемных чертежников при составлении проектов зданий, а всю работу выполняли самостоятельно. Именно поэтому любой проект, выполненный Ф И. Даниловым, можно легко отличить от других За первый храм, возвигнутый Федором Ивановичем в должности харьковского епархиального архитектора, я бы счел церковь в сл Тарасовка Богодуховского уезда, оконченную постройкой 1869 года. Всего за первые 13 лет им в Харьковской епархии были возведены 75 храмов

Самым известным храмом, хотя и не самым интересным с точки зрения архитектуры, считается Пантелеймоновская церковь на Песках в г. Харьков, построенная по его проекту. Прототипом к ней послужила Дми

триевская церковь в сл. Васищево Харьковского уезда. Существенным отличием Пантелеймоновской церкви считается лишь перестроенная в последующие годы колокольня с приделами. Это самый распространенный, очевидно, наиболее удачный проект Данилова, который с различными изменениями и добавлениями воспроизводился несколько десятков раз одними и теми же строителями. До наших дней сохранился Николаевский храм в уездном городе Купянске, который Данилов неоднократно перестраивал, Успенская церковь в Приставлово Лебединского уезда, Георгиевская церковь в Свистуновка Купянского уезда.

Известны данные о строительстве подобных храмов в сл. Лозовенька Змиевского уезда, Богодарово и Новопавловке Старобельского уезда, Успенской церкви в сл Коломак Валковского уезда, Преображенской церкви в сл. Кременная Купянского уезда и др. К сожалению, до настоящего времени упомянутые храмы не сохранились.

В городе Харькове по проектам Ф И. Данилова также были построены Петропавловская церковь на Журавлевке, Иоанно Богословская церковь на Ивановке, Александро Невская церковь на Заиковке, Иоанно Предтеченская церковь в Основе Помимо всего этого Данилову приходилось выполнять до 80 поручений в год от Харьковской духовной консистории. Из наиболее крупных проектов им были осуществлены: Дом викарного архиерея, пропарная баня в архиерейском доме, дома и лавки, принадлежащие духовенству по улицам Клочковской и Университетской, Епархиальное женское училище перестроено здание Консистории, а также осуществлено множество мелких работ по всем монастырям Харьковской епархии. Особенно много зданий им было построено в Дмитриевском Рясинском мужском монастыре Ахтырского уезда, включая и Дмитриевский собор монастыря. Им также

построены новые корпуса в Троицком Ахтырском, Ка
занском Высочиновском, Преображенском Куряжском
Вознесенском Хорошевском, Николаевском Верхнехарь
ковском, Успенском Святогорском монастырях

Большинство храмов, спроектированных Ф И. Да
ниловым, были каменными. Проекты его деревянных
церквей послужили примером для создания в последу
ющие годы строений, разработанных В Х. Немкиным
и В Н. Покровским, поскольку сочетали в себе простоту
и дешевизну исполнения

К величайшему сожалению до настоящего времени
не сохранились часть удивительных храмов, созданных
по проектам Ф И. Данилова, к которым следует отне
сти церковь Марии Магдалины в сл. Ольшанная Лебе
динского уезда и церковь в сл. Маяки Изюмского уезда
Именно последняя послужила прототипом для созда
ния целого ряда храмов, в каждый из которых впослед
ствии были внесены незначительные изменения.

Приступая к исполнению заказа, Ф И. Данилов всег
да умел выделить некую своеобразность, особенность
будущего строения, что, в свою очередь не переставало
поражать заказчика. Своей необычной формой удивля
ет Вознесенская церковь в сл. Торская Купянского уезда,
огромными размерами и высотой Иоанно Предтеченский
храм в сл. Рябушки Лебединского уезда, замысловатос
тью форм Пятницкая церковь в сл. Великий Исторон Ле
бединского уезда Поражает необыкновенным звучанием
церковных песнопений и Вознесенский храм, построен
ный Ф И. Даниловым в уездном городе Лебедине

Однако имело место и недоверие к профессиона
лизму Ф И. Данилова, возникающее на почве извест
ных фактов обрушения сводов на части храмов, воз
двигнутых по его проектам. В данном случае причину
обрушения следует искать не в проектировке самих
храмов, а в длительном процессе их воздвижения, свя

занном с отсутствием необходимых денежных средств.
Известны факты, что в 1875 году от размывания дожде
выми и ливневыми дождями обрушился центральный
свод Покровской церкви в сл. Новая Астрахань Старо
бельского уезда, а в 1879 году из за громового удара об
рушился церковный свод Рождество Богородичного
храма в хут. Бунчужный Старобельского уезда; появи
лись трещины в колокольне Покровской церкви г. Бо
годухов; были проблемы со сводами и у Николаевской
церкви сл. Кармазиновка Купянского уезда. Строитель
ство вышеназванных объектов длилось несколько лет,
однако и после его завершения в них не производился
капитальный ремонт. Из перечисленных только По
кровская церковь разрушена большевиками, остальные
до сих пор стоят в разной степени сохранности. Так что
все недоверия на этой почве по отношению к Данилову
являются совершенно беспочвенными. Чтобы понять
насколько долго могло длиться строительство храма,
приведем даты воздвижения церкви в сл. Новая Астра
хань: начало – 1874 год, конец – 1888 год.

Известный сахарозаводчик Иван Герасимович Ха
ритоненко, к примеру, имел возможность заказать стро
ительство нового храма на своей родине в сл. Нижняя
Сыроватка Сумского уезда более известному архитек
тору, чем Данилов, но не сделал этого, полностью дове
рив последнему

На конец 1881 года действительным статским со
ветником Ф И. Даниловым было спроектировано 125
храмов, из которых строительство завершено лишь
по 50-ти.

Федор Иванович Данилов награжден орденами
Св Анны» III и II степеней, «Св. Владимира» IV сте
пени, Знаком за 40 лет беспорочной службы; получил
шесть Благословений Святейшего Синода, Благодар
ность от Министра финансов, а также благодарствен

ный адрес и ценный подарок от предводителей дворян ства Харьковской губернии.

В последние годы жизни на Ф И. Данилова было на писано несколько жалоб от духовенства, якобы за его несостоятельность. К чести Духовной Консистории, она относилась к ним скептически, поскольку там прекрасно знали о лучших качествах этого человека. Он жил один без семьи на жалование в 252 руб. 15 коп. серебром трата в год на прогоны по губернии до 100 рублей серебром. Он никогда не компенсировал эту сумму, хотя имел на это право. Он также никогда не требовал возместить ему про центные деньги от сметной стоимости храмов, которые достигали более 2 000 рублей ассигнациями. В 1882 го ду Федор Иванович писал: «Будучи одинок, обеспечен и не лишен возможности трудиться, лучшим употребле нием времени признаю посвящать себя на пользу Хра мов Божиих...». На протяжении 18 лет Федор Иванович Данилов занимал должность харьковского епархиально го архитектора. Умер он 09 ноября 1885 года. Похоронен на Иоанно Усекновенском кладбище в г Харькове. Его преемником на посту епархиального архитектора стал Владимир Христианович Немкин.

Андрей Кравцов

Слободско украинские дворяне Жуковы (продолжение)

Ниже представлена мужская родословная Марка Пе тровича Жукова, начиная от родоначальника, Демьяна Яковлевича Жученко. Ввиду большого количества пер сонажей, не все они указаны в родословной (например опущено многочисленное потомство Осипа и Николая Ивановичей); описаны лишь ближайшие родственники Марка.

I колено:

Демьян Яковлевич Жученко

«Лета 1678 мая в 23 день по Государеву Цареву и Вели кого Князя Феодора Алексеевича Всея великия и малыя и белыя России Самодержца указу и по отписке Боярина и Воеводы Князя Григория Григорьевича Ромодановского с товарищами, дано Змиевскому Сотнику Демяну Яков леву, сыну Жученка, на р. Ольшаной рыбные ловли и вся кие угодья и сенные покосы, от его Демяновой мельницы в гору по р. Ольшаной до броду, да ему ж Демяну и дано по р. Ольшаной речки за ровнями под пасекою за лесом дикое поле и сенные покосы, и лес, и всякие угодья...».

II колено:

Николай Демьянович Жученко

14 сентября 1683 г. «Великих Государей... Стольник и Полковник Харьковский» Григорий Ерофеевич Донец

«по челобитью и по выбору Соколовских полковых ка заков приказал быть в городе Соколове Сотником Зми евскому полковому товарищу Николаю Жученку».

25 июля 1696 г. по челобитной Николая Демьянови ча ему выдано владетельное письмо, подтверждающее «что де Великий Государь пожаловал его Миколая Сот ника за многие его полковые службы» пахотным полем, «сеножатною лукою» и другими угодьями на р. Межа под городом Соколовым.

Умер в польском походе в 1707 г.

III колено:

Иван Николаевич Жученко (Жуков)

Родился ок. 1681 г.

По челобитной Соколовских казаков в 1707 г. на значен наказным сотником на место его отца Николая, а в 1708 г. – сотником в г. Соколово. В 1725-1727 гг. слу жил в крепости Св. Креста в Астрахани.

Жена Дарья. Дети: Иосиф, Василий, Николай, Петр Екатерина, Агафья и Мария.

IV колено:

Петр Иванович Жуков

Сын сотника Ивана. Дети: Григорий (ок. 1742 г р) Иван (ок. 1749 г р) и Марк (ок. 1754 г р).

V колено:

Григорий Петрович

Родился ок. 1742 г. Умер до 24 ноября 1813 г.

Служил в Курском пехотном полку. С 3 января 1782 г. – фурьер; с 21 января 1782 г – сержант. В походах и штрафах не бывал. 3 апреля 1786 г. отставлен «за бо

лезнью на его пропитание с награждением Прапорщичья чина». Владел недвижимостью в с. Соколово Валковско го уезда.

Согласно послужного списка, Григорий родился ок. 1750 г.

Жена Евдокия. Дети: Моисей (ок. 1774 г р.), Степан (ок. 1778 г р.), Дмитрий (ок. 1780 г р.), Настасья.

Иван Петрович

Родился ок. 1749 г. С 1766 г. – конюст в Мерефян ском комиссарстве. В делах упоминается указ Слобод ско-Украинской губернской канцелярии об отставке в 1775 г. Ивана Петровича губернским регистратором. Владел недвижимостью в с. Соколово Валковского уез да.

Жена Мария. Дети: Алексей (ок. 1773 г р.), Семен (ок. 1777 г р.), Кирилл (ок. 1780 г р.).

Марк Петрович

Родился ок. 1754 г., умер не позже 23 сентября 1837 г. В 1777 г. поступил на службу конюстом в Мерефян ское комиссарство. В 1783 г. определен в Харьковское губернское правление. С 27 мая 1783 г. – губернский регистратор. В 1785-1787 гг. служил в Харьковской ка зенной палате; в 1788-1789 гг. – повытчик в экспедиции Сената для освидетельствования государственных сче тов. С сентября 1789 г. – рейтар Лейб-Гвардии Конного полка; с октября этого же года – капрал, а с 1 января 1790 г. отставлен из Гвардии поручиком к статским де лам. С 3 мая 1790 г. – столоначальник в Харьковской ка зенной палате; с конца 1793 г. – змиевской уездный каз начей. В 1820 г. Марк Петрович – коллежский советник. За 33 лет беспорочной службы (с 1827 г.) получил звание кавалера ордена Св. Владимира 4 степени. По состоя нию здоровья в 1829 г. уволен в отставку.

Имел недвижимое имение и 5 душ крестьян «мужеска пола» в Змиевском уезде

Жена Мария Ивановна (умерла к 1829). Дети: Аполлон (1802 г р.) и Василий (1806 г р.).

VI колено:

Степан Григорьевич

Родился Степан Григорьевич ок. 1778 г. Умер от болезни 24 октября 1815 г. в г. Змиев. Бухгалтер Слободско Украинской Казенной Палаты. С 1790 г. – канцелярист; с 1792 г. – губернский регистратор; с 1796 г. – коллежский регистратор; с 1800 г. – губернский секретарь; с 1805 г. – коллежский секретарь; с 1812 г. – титулярный советник

Жена Прасковья Васильевна Золонская, дочь прапорщика. Дети: Настасья (ок. 1803 г р.), Анна (ок. 1809 г р.) Яков (23 октября 1810 г р.), Николай (10 октября 1812 г р.) Иван (ок. 1813 г р.).

Семен Иванович

Помещик Змиевского уезда. Ротмистр, заседатель Змиевского уездного суда (1825-1826 гг), кавалер ордена Св. Анны III степени.

Служил в Литовском уланском полку. Умер 9 июля 1860 г.

Василий Маркович

Родился 23 июля 1806 г. в г. Змиев. В Змиевском уезде имел 150 десятин земли с лесом, водяную мельницу на пруде, 5 душ крестьян мужского пола.

По окончании курса наук в Змиевском уездном училище в 1815 г. поступил на службу в Змиевское уездное казначейство. С 1820 г. – коллежский регистратор; с 1823 г. – губернский секретарь; с 1826 г. – коллежский

секретарь; с 1829 г. – волчанский уездный казначей; с 1829 г. –титулярный советник. По собственному прошению в 1832 г. переведен в бухгалтера казенной палаты и по тому же прошению в 1832 г. уволен в отставку. По выбору дворянства Змиевского уезда в 1836 г. определен попечителем хлебных запасных магазинов. В этой должности находился до 1841 г. С 1848 г. – коллежский асессор; с 1850 г. – надворный советник. В 1849 г. награжден Знаком отличия за беспорочную службу.

12 апреля 1825 г занесен в 6-ю часть Дворянской Родословной Книги

Жена Мария Петровна. Дети: Дмитрий (1837 г р.); Андрей (1838 г р.); Петр (1840 г р.); Аполлон (1844 г р.); Марфа (1845 г р.); Любовь (1853 г р.).

VII колено:

Александр Аполлонович

Родился 11 апреля 1833 г. Служил с 1853 г.

14 октября 1843 г. занесен в 6-ю часть Дворянской Родословной Книги.

Дмитрий Васильевич

Родился 10 февраля 1837 г. По окончании Змиевского уездного училища с 26 июня 1853 г. – канцелярский служитель 1-го разряда. С 1857 г. – коллежский регистратор; с 1870 г. – коллежский секретарь.

Андрей Васильевич

Родился 19 октября 1838 г. С 1872 г. – титулярный советник, бухгалтер Змиевского уездного казначейства Харьковской губернии; после 1875 г. – уездный казначей в г. Купянск, коллежский асессор. С 1880 г. – надворный советник; с 1885 г. – коллежский советник.

Петр Васильевич

Родился 15 февраля 1840 г. 15 января 1862 г. вступил на военную службу. С 1864 г. – корнет резервного эскадрона Чугуевского уланского полка; с 1864 г. – поручик, с 1872 г. – ротмистр; с 1887 г. – подполковник; с 1898 г. – полковник.

Кавалер орденов Св. Станислава III ст. (1868 г), Св. Анны II ст. (1894 г), за 35 лет службы – Св. Владимира (1898 г), Св. Владимира III ст. (1902 г).

Аполлон Васильевич

Родился 9 февраля 1844 г. Умер до 1911 г. в г. Ельц Совместно с братом Андреем 18-ти лет владел луговой землёй с лесом в хуторе «Лагеря» Змиевского уезда.

20 февраля 1861 г. вступил на службу унтер-офицером 11-го Чугуевского уланского полка. С 1869 г. – поручик с 1871 г. – штаб-ротмистр; с 1877 г. – капитан; с 1879 г. – майор; с 1884 г. – подполковник. В 1892 г. командирован в Москву в Штаб округа для сдачи экзамена на должность воинского начальника. С 1894 г. – полковник, назначен уездным воинским начальником в г. Жиздра Калужской губернии. В 1900 г. назначен уездным воинским начальником в г. Елец Орловской губернии; в августе 1901 г. «произведен в генерал-майоры с увольнением от службы с мундиром и пенсией». В походах и делах против неприятеля не участвовал.

Женат на дочери отставного генерал-майора Марии Ивановне Буссовой (1857 г р.).

Дети: Любовь (1879 г р.; 1950 г см.), Вера (1880 г р.), Виталий (1885 г р., 1937 г см.), Аполлон (1889 г р.), Тамара (1891 г р., 1967 г см.).

Любовь Аполлоновна, моя бабушка, окончив в 1897 г. Екатерининский институт в Москве, вышла замуж за елецкого уездного врача Николая Николаевича Холина (1872 г р., 1944 г см.). Вера Аполлоновна вышла замуж

за брата художника Аркадия Александровича Рылова, Александра. Тамара Аполлоновна вышла замуж за офицера Василия Романовича Мазурова, впоследствии репрессированного. Работала в детских садах, учила детей пению. Жила в г. Орел. С наступлением хрущевской «оттепели» ей было разрешено переселиться в г. Ленинград, где жили родственники.

VIII колено:

Виталий Аполлонович Жук Жуков

Родился 5 января 1885 г. в с. Ширяево Воронежской губернии. Умер 17 ноября 1937 г. в г. Одесса.

Ветеринарный врач, образование высшее. Начальник отдела по производству ветеринарного контроля мясокомбината г. Одесса. Беспартийный, военнообязанный.

Жена Неонила Андреевна. Дочь Оксана (ок. 1920 г.р.). Согласно «Анкете арестованного» от 1 сентября 1937 г., обвинялся по ст. 54-1 «а», 54-7, 54-11 УК УССР (измена родине и контрреволюционная деятельность). Расстрелян по постановлению НКВД СССР 17 ноября 1937 г. Реабилитирован определением Военного трибунала Одесского ВО 12 июня 1959 г. за отсутствием в его действиях состава преступления.

Ольга Гнезділо

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2008 р. №594-р Головою Державного комітету архівів України призначено Удода Олександра Андрійовича. Олександр Удод – професор, доктор історичних наук; останнє місце роботи – завідуючий відділом історіографії та спеціальних історичних дисциплін Інституту історії України НАН України; автор численних монографій, праць і статей з архівознавства та едиційної діяльності

Голова Державного комітету архівів України Олександр Андрійович Удод.

Сторінками архівного життя

11 січня 2008 р. працівниками Державного архіву Харківської області для Харківської обласної державної телерадіокомпанії були виявлені документи стосовно землетрусу, що стався у Харкові 11 січня 1838 року. Заступник начальника відділу інформації та використання документів Харченко Н.М. надала коментарі. Ця інформація була висвітлена в одному із сюжетів новин обласного телебачення

15 січня 2008 р. Держархівом Харківської області для телерадіоканалу «Сімон» підготовлені документи та надані коментарі до них стосовно 240-річчя з дня підписання Указу Катерини II про планову забудову Харкова, перші вулиці міста.

Сюжет вийшов в ефір наступного дня у «Об'єктив новинах» ТРК «Сімон»

17 січня 2008 р. директор Державного архіву Харківської області Момот Л.М. і декан історичного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна Посохов С.І. підписали План співробітництва на 2008 рік кафедри історіографії, джерелознавства та археології ХНУ ім. В.Н. Каразіна та ДАХО.

Підписання Плану співробітництва на 2008 рік Державного архіву Харківської області та кафедри історіографії, джерелознавства та археології Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна директором ДАХО Момот Л.М. та деканом історичного факультету ХНУ ім. В.Н. Каразіна Посоховим С.І.

22 січня 2008 р. у читальному залі Державного архіву Харківської області (просп. Московський, 7) була відкрита виставка, присвячена 89-ій річниці проголошення Акту злуки УНР і ЗУНР: «22-січня – День Соборності України». На виставці представлені документи, періодичні та друковані видання, які висвітлюють події 1917-1919 рр., що відбулися в Україні

Начальник відділу інформації та використання документів Чернявська Т.В. проводить лекцію з історії проголошення Акту злуки УНР і ЗУНР для курсантів Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого.

У цей же день з експозицією виставки ознайомилися курсанти Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого, користувачі, які працювали у читальному залі та співробітники архіву. Відвідувачі виставки прослухали також лекцію за вищевказаною тематикою

1 лютого 2008 р. відбулося відкриття виставки «Альфред Федецький, фотограф і кінематографіст. 150 років від дня народження» у Харківському художньому

музеї. В експозиції представлені копії архівних документів і фотознімки з фондів ДАХО, експонати з фондів Художнього музею та з приватних колекцій. Організатори виставки: Генеральне Консульство Республіки Польща в Харкові, «Польський Будинок» у Харкові та Харківський художній музей

Сюжет про відкриття означеної виставки пройшов наступного дня в новинах на місцевих телеканалах

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів Гунько Ю.П. знайомить відвідувачів з експозицією, приуроченою 89-ій річниці проголошення Акту злуки УНР і ЗУНР: «22-січня – День Соборності України».

Відкриття виставки «Альфред Федецький, фотограф і кінематографіст. 150 років від дня народження» На фото зліва-направо: Генеральний консул Республіки Польща в Харкові Гжегож Серочинський, кінознавець Володимир Миславський, директор «Польского будинку» у Харкові Михайло Жур.

Працівники ДАХО та відвідувачі біля виставкової вітрини з копіями архівних документів ДАХО на виставці «Альфред Федецький, фотограф і кінематографіст. 150 років від дня народження»

13 лютого 2008 р. відбулося розширене засідання колегії Держархіву Харківської області за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій та міськрад області. На колегії підведені підсумки діяльності державного архіву та архівних установ області за 2007 рік та визначені завдання на 2008 рік. Також учасники

На розширеному засіданні колегії виступає заступник директора ДАХО Юдіна Л.М.

були ознайомлені з наказом Державного комітету архівів України від 23.01.2008 р. №14 «Про додаткові заходи щодо посилення збереження архівних документів», обговорені питання щодо його виконання архівними установами області, а також розглянуті недоліки в роботі архівних відділів РДА та міськрад області, визначені шляхи їх усунення

13 лютого вийшов з друку черговий випуск інформаційно-видання ДАХО «Харківський архівіст» (вип №3, 2007 р.)

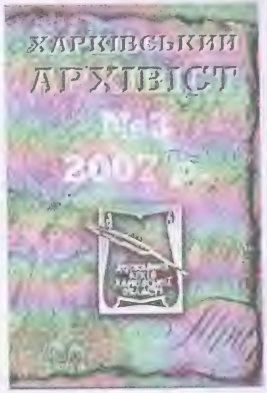

Обкладинка видання «Харківський архівіст» (вип.№3, 2007 р.)

20 лютого 2008 р. директором Держархіву Харківської області Момот Л.М. було надано інтерв'ю журналісту обласної радіокомпанії, в якому йшлося про історію архіву, плани і перспективи подальшої діяльності

21 лютого 2008 р. у газеті «Слобідський край» надруковано статтю головного спеціаліста відділу інформації та використання документів Елькснiт М.І. «Держархів – відповідь за 30 днів» (про діяльність стола довідок держархіву області).

05 березня 2008 р. відбулося розширене засідання колегії Держархіву Харківської області (за участю заступника начальника управління формування та зберігання НАФ – начальника відділу зберігання та обліку НАФ Держкомархіву України Кисельової Л.А., заступника керівника апарату Харківської облдержадміні

страції Вдовиченка І М. та працівників ДАХО). Колегія заслухала інформацію щодо рішення колегії Держкомархіву України «Про підсумки роботи Державних архівів України у 2007 році та пріоритети на 2008 рік» від 26 лютого 2008 р.; були розглянуті підсумки виконання плану роботи ДАХО за 2007 р. та основні завдання на 2008 р., стан роботи зі зверненнями громадян, підсумки роботи щодо заповнення бази даних «Архівні фонди України» для створення Електронного фондового каталогу, а також інформація про виконання доручення віце прем'єр міністра України І. Васюника за листом Держкомархіву України від 25.01.2008 р. про додаткові заходи щодо посилення збереження архівних документів

Виступ директора архіву Момот Л.М. на колегії Державного архіву Харківської області 5 березня 2008 р.

18 березня 2008 р. на базі Державного архіву Харківської області (просп. Московський, 7) пройшов семінар за участю начальників архівних відділів РДА та міськрад Харківської області.

Директор ДАХО Момот Л М. ознайомила присутніх з планом заходів щодо забезпечення надійної охорони приміщень архівних установ Харківської області на 2008 рік, затвердженим головою Харківської облдержадміністрації 4 березня 2008 р.

На семінарі проаналізовано організацію роботи з перевіряння охоронного режиму, стану пристроїв для замикання

ня архівосховищ та охоронної сигналізації, а також проведення додаткових інструктажів з начальниками архівних відділів РДА та міськрад, працівниками, відповідальними за охорону архівних приміщень в районах області

В ході семінару були заслухані доповіді начальників архівних відділів РДА та міськрад області про проведені заходи на місцях щодо поліпшення забезпечення зберігання архівних документів

21 березня 2008 р. відбувся семінар з питань ведення діловодства для секретарів сільських, селищних та міських рад Харківського району Харківської області. Організатор – Управління державної служби Головного управління державної служби України в Харківській області

З доповідями за темою «Оформлення найпоширеніших видів організаційно розпорядчих документів, що створюються на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності (згідно з вимогами ДСТУ 4163-2003)» на семінарі виступили начальник і заступник начальника відділу організації та координації архівної справи ДАХО Гнезділо О С. та Мирошниченко Н Б.

27 березня 2008 р. у Великій залі Будинку Рад (вул. Сумська, 64) відбувся семінар для працівників апаратів облдержадміністрацій, міських рад міст обласного значення, управлінь і відділів Харківської облдержадміністрації.

На семінарі було розглянуто наступні питання:

1 Про організацію виконання Указу Президента України від 07.02.2008 р. №109/2008 «Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування».

2 Впровадження системи управління якістю в Харківській області.

3. Особливості застосування нової редакції Регламенту обласної державної адміністрації

4. Висвітлення проблемних питань щодо застосування норм земельного законодавства України в діяльності місцевих органів виконавчої влади у 2008 році

5. Система складання планів роботи в райдержадміністраціях, управліннях і відділах облдержадміністрації та окремі рекомендації щодо покращення планування в підрозділах

6. Про організацію проведення щорічного Всеукраїнського конкурсу «Кращий державний службовець»

В роботі семінару взяли участь співробітники Державного архіву Харківської області: начальник відділу організації та координації архівної справи – Гнезділо О С., начальник відділу формування НАФ та діловодства – Михасенко Л О

Начальник відділу організації та координації архівної справи ДАХО Гнезділо О.С. виступає на семінарі для секретарів сільських, селищних та міських рад Харківського району Харківської області. 21 березня 2008 р.

5 квітня 2008 р. для підготовки сюжету про назви вулиць міста Харків у період нацистської окупації (1941-1943 рр.) кореспонденту Харківського обласного телебачення були надані архівні матеріали з цієї тематики. Заступник начальника відділу інформації та використання документів ДАХО Харченко Н М. відповіла на запитання кореспондента та надала пояснення щодо вищевказаних архівних матеріалів

Сюжет вийшов в ефір 5 та 7 квітня 2008 року в передачі «50 паралель»

9 та 16 квітня 2008 р. у приміщенні держархіву області (просп. Московський, 7) відбулися семінари з підвищення кваліфікації працівників установ, підприємств та організацій відповідальних за архів та діловодство. На семінарі розглянуті питання про складання номенклатури справ і описів. Відповідальних за архів ознайомили з новими методичними рекомендаціями та іншими нормативними документами Держкомархіву України

10 квітня 2008 р в передачі «Ранковий максимум» Харківського обласного телебачення головний спеціаліст відділу інформації та використання документів, співробітник стола довідок архіву Елькснiт М І. у прямому ефірі відповіла на запитання ведучих передачі щодо роботи архіву з запитами громадян

16 квітня 2008 р. на Харківському телевізійному каналі «Тоніс» у передачі «Харьковские известия» вийшов в ефір сюжет про роботу працівників Державного архіву Харківської області з запитами громадян. На питання кореспондента відповідала начальник відділу інформації та використання документів Черняевська Т В

З 7 по 18 квітня 2008 р. на базі Інституту підвищення кваліфікації керівних кадрів Національної академії Державного управління при Президентові України (м Київ) пройшли навчання заступник директора Держархіву Харківської області Підкопаєв О С. і начальник відділу організації та координації архівної справи Гнезділо О С. У програмі підвищення кваліфікації підіймалися актуальні питання щодо стану та поліпшення соціально економічних процесів в Україні, діяльності і кадрового забезпечення органів виконавчої влади, їх завдання щодо охорони та використання культурної спадщини та ін

Під час навчання відбулися тематичні зустрічі із заступником голови Державного комітету архівів України Новохатським К Є., начальником відділу міжнародного співробітництва та європейської інтеграції ДКАУ Приленішевою Ю А. та начальником відділу формування політики національної пам'яті Українського інституту національної пам'яті Панакіним Г В

19 квітня 2008 р. у рамках відзначення «Дня випускника Харківського університету», присвяченого 200 річчю 1-го випуску університету пройшла виставка документів «Історія Харківського університету через особистості» (за документами особових фондів ДАХО та ЦДНТА України).

До спільної виставкової експозиції війшли документи з фондів особового походження видатних вчених викладачів Харківського університету: Барабашова М П Данилевського В Я. , Клочкова Н В., Сінцова Д М та ін

13 травня 2008 р. у конференц залі комплексу споруд Центральних державних архівних установ (м. Київ, вул Солом янська,24) відбулася нарада «Про стан та перспективи діяльності архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад» за участю представників обласних ар

Співробітники Державного архіву Харківської області Гнезділо О.С. та Іванська Т.В. представляють виставку «Історія Харківського університету через особистості» в Харківському національному університеті ім. В.Н.Каразіна

Начальник та головний спеціаліст відділу організації та координації архівної справи Гнезділо О.С., Іванська Т.В. і науковий співробітник ЦДНТА України Балишева О.В. на спільній виставці «Історія Харківського університету через особистості» в Харківському національному університеті ім. В.Н.Каразіна

хівів, архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад. У нараді взяли участь директор Державного архіву Харківської області Момот Л М., начальники архівних відділів Богодухівської РДА Дручинська І.В. та Харківської міськради Чернов М А

16 травня 2008 р. у Харківській газеті «Новый день» опубліковано статтю О Друбич «Растим семейное древо», присвячену Міжнародному дню родини. У статті на запитання кореспондента щодо проведення генеалогічних досліджень, наявності та складу архівних документів з цього питання в Державному архіві Харківської області відповіли директор ДАХО Момот Л М. та директор приватного музею «Міська садиба» Парамонов А Ф., який поділився своїм досвідом щодо складання родоводів

27 травня 2008 р. у холі будівлі Державного архіву Харківської області (вул. Мироносицька, 41) відбулася презентація виставки «Пам яті жертв масових політичних репресій 1937-1938 років присвячується» (за документами фондів ДАХО). З виставкою ознайомилися студенти Східноукраїнської філії Міжнародного Соломонова університету, які проходили в архіві науково-виробничу практику, співробітники архіву, дослідники, відвідувачі ДАХО

31 травня 2008 р. директор Держархіву Харківської області Момот Л М. у студії радіостанції «Нова хвиля» взяла участь у передачі «Харківська духовина». Момот Л М. розповіла про історію архіву, основні напрямки його діяльності, про заходи, які проводяться ДАХО щодо вшанування пам яті жертв Голодомору 1932-1933 рр., а також відповіла на запитання радіослухачів

2 червня 2008 р. у читальному залі ДАХО (вул. Мироносицька, 41) відбулася зустріч працівників держархіву області, дослідників Голодомору в Україні

Директор ДАХО Момот Л.М. розповідає гостям-іноземним журналістам і членам організаційного комітету по вшануванню пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років про роботу, яку проводять працівники держархіву області щодо вшанування пам'яті людей, які постраждали в ті страшні роки. Зліва – направо: американський режисер Боббі Лі, канадська дослідниця Марта Томків, заступник начальника управління внутрішньої політики Харківської облдержадміністрації Петренко Л.М., директор ДАХО Момот Л.М.

Членів обласного організаційного комітету по вшануванню пам яті жертв Голодомору з групою американських та канадських журналістів, які за рекомендацією Українського інституту національної пам яті знімали на Харківщині документальний фільм про Голодомор 1932-1933 рр. в Україні. Директор ДАХО Момот Л М. Начальник відділу організації та координації архівної справи Гнезділо О С. взяли участь у зйомці сюжету для телевізійного фільму про архівні документи, які свідчать про Голодомор 1932-1933 рр. в Харківській області

Начальник відділу організації та координації архівної справи ДАХО Гнезділо О.С. представляє архівні документи гостям.

Учасники зустрічі: голова Харківського обласного відділення конгресу української інтелігенції Виноградська Н.І., члени знімальної групи, дослідник Голодомору на Харківщині Пасічник В.М.

4 червня 2008 р. директор ДАХО Момот Л.М. і начальник відділу організації та координації архівної справи Гнезділо О.С. взяли участь у презентації художньо-історичного фотоальбому «Фотографы Харьковской губернии (1851-1917)», який підготовлено Харківським видавництвом «Сага». Презентація книги відбулася у конфе

Презентація художньо-історичного фотоальбому «Фотографы Харьковской губернии (1851-1917)» у конференц-залі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

ренц-залі Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

При підготовці зазначеного видання використані документи і фотознімки, що знаходяться на зберіганні у фондах Державного архіву Харківської області.

Автори альбому висловили подяку працівникам ДАХО за допомогу в пошуку й наданні матеріалів та подарували 2 екземпляри видання бібліотеці архіву.

5 червня 2008 р. директор ДАХО Момот Л.М. і начальник відділу організації та координації архівної справи Гнезділо О.С. взяли участь у презентації виставки «Ми

звинувачуємо! Голодомор 1932-1933 років в Україні», яка відкрилася в Харківському історичному музеї. Виставка підготовлена Українським інститутом національної пам'яті, її основою стали фотодокументальні матеріали з фондів центральних та обласних архівів України, в тому

Презентація вистави «Ми звинувачуємо! Голодомор 1932-1933 років в Україні» у Харківському історичному музеї.

числі й ті, що зберігаються в Державному архіві Харківської області

Заступник голови Харківської облдержадміністрації Ярослав Ющенко, присутній на відкритті виставки, подякував її творцям, а також підкреслив, що «Голодомор є страшною і трагічною сторінкою української історії. Зібрані на виставці документи і свідоцтва розповідають правду про геноцид українського народу».

У Харківському історичному музеї виставка експонувалася два тижні, після чого її покажуть у всіх районах області.

5 червня 2008 р. у Держархіві Харківської області відкрита виставка документів та друкованих видань

«Зруйновані храми Харківщини», присвячена відзначенню в Харківській області 1020-річчя хрещення Київської Русі

18 червня 2008 р. директор ДАХО Момот Л.М. на запрошення Управління служби безпеки України в Харківській області взяла участь у презентації книги «Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932-1933 років в Україні у документах ДПУ НКВС», яка відбулася в Управлінні СБ області (м. Харків, вул. Мироносицька, 2).

Бібліотека архіву поповнилася цією книгою

23 червня 2008 р. в Харківській обласній державній адміністрації відбувся прийом з нагоди Дня державної служби. Голова облдержадміністрації Аваков А.Б. вручив директору Державного архіву Харківської області Момот Л.М. Подяку за багаторічну сумлінну працю та зразкове виконання посадових обов'язків, високий

Голова Харківської обласної державної адміністрації Аваков А.Б. вручає директору ДАХО Момот Л.М. Подяку з нагоди Дня державної служби.

рівень професійної майстерності та з нагоди Дня державної служби

Подякою голови ОДА з нагоди свята державних службовців відзначено й начальника архівного відділу Близнюківської райдержадміністрації Гончарову Л І.; начальника архівного відділу Богодухівської райдержадміністрації Дручинську І В. – грамотою Богодухівської міськради за вагомий особистий внесок у вирішення питань соціально економічного розвитку м. Богодухів, постійну і плідну співпрацю з органами місцевого самоврядування й високий професіоналізм

Також у червні поточного року Подякою голови облдержадміністрації за вагомий внесок у дослідженні теми Голодомору 1932-1933 років в Україні, активну громадську діяльність та багаторічну сумлінну працю нагороджено начальника архівного відділу Первомайської райдержадміністрації Юрченко В А

27 червня 2008 р. в холі будівлі Держархіву Харківської області (вул. Мироносицька, 41) відбулася презентація виставки «12-ій річниці Конституції України присвячується». З виставкою ознайомилися студенти гуманітарних вузів, які проходили в архіві науково виробничу практику, дослідники й відвідувачі ДАХО

Юлія Гунько

Нові надходження до науково довідкової бібліотеки Державного архіву Харківської області у І півріччі 2008 року

Протягом І півріччя 2008 року до науково довідкової бібліотеки держархіву області надійшли друковані видання, що можуть зацікавити як співробітників архіву та архівних установ, так і дослідників, що працюють у читальному залі архіву

Увазі читача пропонуються деякі з них:

1. Українські архівісти (XIX XX ст.): бібліографічний довідник /Держкомархів України. УНДІАСД; Упоряд.: І.Б. Матяш (кер.), С.Л. Зворський, Л.Ф. Приходько та ін. – К., 2007. –752 с.

Довідник містить бібліографічні статті про архівістів, археографів, архівознавців, педагогів вищої школи, державних діячів, істориків, юристів, джерелознавців колекціонерів, меценатів, котрі помітно прислужилися розвиткові архівної справи в Україні. При викладі біографічних даних увагу зосереджено на архівному та архівознавчому доробку представників науки та культури, подано відомості про спеціальні публікації та наявність особових фондів.

2. Центральний державний науково технічний архів України. Бібліографічний огляд за матеріалами періодичних видань. 1971-2007 рр./ До 90-річчя від дня створення системи архівних установ України / Укл. М.А. Балишев– Харків: СПД ФО Михайлов Г.Г., 2008. – 62 с.

В огляді представлена історія становлення та творчого розвитку ЦДНТА України, яка відбувалася, переважно, на сторінках журналів «Архіви України»,

«UHIVEPSITATEC», «Наука и Просвещение», «Студії з архівної справи та документознавства», «Вісник Держ комархіву України», в газетних публікаціях

3. Книга Скорботи України: Харківська область Т. 3./ Головна ред. кол.: І.О. Герасимова (голова) та ін ші; Обласна ред. кол.: І.О. Терехова (голова) та інші – Харків: Комунальний заклад Обласна пошуково ви давнича наукова редакція Книги Пам'яті України, 2007. 848 с.

До третього тому Книги Скорботи України уві йшли поіменні списки мирних громадян, партизан, підпільників, патріотів – мешканців районів області, які стали жертвами фашистського терору. Подаються й додаткові поіменні списки полеглих захисників Бать ківщини, які народилися, мешкали, померли у госпіта лях, загинули у фашистському полоні або під час боїв на території області; воїнів залізничників; викладачів та студентів харківських вузів; списки військових медичних установ, що дислокувалися на Харківщині у період 1941-1947 рр

4. Багалій О.Ю. Чотири розповіді про Дмитра Ба галія /Упоряд., Переднє слово О. Багалій. –Х.: Видав ництво «Сага», 2007. – 94 с.

У книзі зібрані розповіді різних людей, які спілкува лися з Дмитром Багалієм в різні часи, і в різних обста винах. Розповідь Олександра Ладиженського публіку ється вперше. Інші розповіді публікувалися або в закор донних виданнях, або невеликим накладом. З виданням цієї невеличкої книги спогади про Дмитра Багалія ста нуть доступними всім, хто цікавиться історією

5. Борис Петрович Зайцев (до 80-річчя з дня наро дження): Бібліографічний покажчик / Укл.: В.Д. Про копова, С.Б. Глибицька; Наук. ред.: С М. Куделко; Бі бліогр. ред.: Ю.Ю. Полякова. – Х.: ХНУ ім. В Н. Кара зіна, 2007. – 60 с.

У бібліографічному покажчику відтворені основні факти життя та діяльності, а також список праць заслу женого викладача Харківського національного універ ситету ім. В Н. Каразіна, кандидата історичних наук, до цента Б П. Зайцева

6. Абраменко Л.М., Анопс А.І. Репресовані проку рори в Україні: документи, нариси, матеріали. – К.: Іс тина, 2006. – 376 с.

До книги ввійшли документи, архівні матеріали спецслужб, фотографії та нариси про долю прокурор ських працівників в Україні, пов'язані з масовими по літичними репресіями на підставі рішень позасудових та судових органів не тільки за часи терору 1937-1938 рр., а й в інші періоди більшовицького правління

7. Литвин М Р., Науменко К.Є. Збройні сили України першої половини XX ст. Генерали і адміра ли /Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів; Харків: «Видавництво Сага», 2007. – 244 с.

Монографія відтворює життя і військову діяль ність понад 500 генералів і адміралів українських військових формацій першої половини XX століття – доби Центральної Ради, Української Народної Респу бліки, Української Держави, Західно Української На родної Республіки, а також Карпатської Січі, Україн ської Повстанської Армії та Української Національної Армії

8. Морозюк В. Пом'янник-4. – Івано Франківськ: «Гостинець», 2007. – 164 с.

У новій книзі автор розповідає про таке унікальне явище в історії України, як Українське Січове Стріле цтво. Пам'яті про героїзм, патріотичне самозречення і жертовність Українських Січових Стрільців (УСС) і Стрільців Української Галицької Армії (УГА) в ім'я України та її волі присвячується ця книга.

9. Ісаїв Л. Борівщина в минулому та сьогоденні (історико географічний нарис). – Балаклія: Видавництво будинок «Балдрук», 2007. – 288 с.

Ця книга – своєрідна історико географічна енциклопедія не тільки Борівського району Харківської області, а й усього Нижнього Приоскілля. На широкій джерельній базі показані сучасні особливості природного середовища краю: геологічна будова та корисні копалини, ландшафт, клімат, поверхневі та підземні води, грунти, рослинний і тваринний світ, екологія та охорона природи. Здебільного за архівними матеріалами реконструйовано природу Нижнього Приоскілля в минулому. Докладно висвітлено історію адміністративно територіального устрою території сучасної Борівщини, всебічно проаналізовано походження місцевих географічних назв (населених пунктів і річок), наведено відомості про символіку Борівського району. Привідкрито завісу таємничості над унікальною пам'яткою козацької доби Слобожанщини – Остропільською фортецею

10. Стьопкін В.П. Його називали «Кавказький Суворов». Нарис життя та бойової діяльності генерала П С. Котляревського. Донецьк: Апекс, 2008. – 92 с, 24 іл.

Видання присвячене опису життєдіяльності героя І російсько персидської війни П С Котляревського (1782-1851), який пройшов шлях від рядового до непереможного генерала.

Наталія Харченко

Перелік основних ювілейних та пам'ятних дат, пов'язаних із Харківщиною, на друге півріччя 2008 року

Липень

10 липня 1923 р. – засновано Харківський кабінет науково судової експертизи (нині – Харківський НДІ судових експертиз ім. Бокаріуса)

15 липня 1968 р. початок будівництва Харківського метрополітену

Серпень

Серпень 1968 р засновано інститут «Харківметропроект»

1 серпня 1873 р – народився Раковський Христіан Георгійович, відомий політичний діяч

1 серпня 1963 р створено Харківський державний інститут мистецтв (на основі об'єднання консерваторії і театрального інституту)

5 серпня 1903 р народився Гмиря Борис Романович, оперний співак, народний артист СРСР

7 серпня 1848 р народився Погорєлко Олександр Костянтинович, Харківський міський голова

9 серпня 1898 р народився Стрєлков Ілля Іванович, хімік, член кореспондент АН УРСР, педагог

18 серпня 1933 р засновано Харківський державний російський драматичний театр

23 серпня 1943 р визволено м. Харків від німецько фашистських загарбників

26 серпня 1853 р – народився Репрєв Олександр Васильович, патолог, засновник Харківської школи патофізіологів, один із засновників російської ендокринології, заслужений професор

Вересень

1 вересня 1868 р – народився Шліхтер Олександр Григорович, державний, політичний діяч, економіст, віце президент АН СРСР

4 вересня 1898 р – народився Данилевський Віктор Васильович, історик техніки, академік АН УРСР, письменник

8 вересня 1898 р – народилася Ужвій Наталія Михайлівна, народна артистка СРСР

18 вересня 1873 р – заснована Харківська книжкова фабрика ім. Фрунзе (до революції типографія Зільберберга)

21 вересня 1708 р – народився Кантемір Антіох Дмитрович, письменник сатирик, відомий дипломат

21 вересня 1923 р – засновано Державний науково дослідний та проектний інститут основної хімії

26 вересня 1923 р – народився Алов Олександр Олександрович, кінорежисер, народний артист СРСР

Жовтень

Жовтень 1928 р. – створено Харківський фізико технічний інститут АН УРСР

6 жовтня 1943 р – створено Харківський завод «Піндекабель»

22 жовтня 1843 р – народився Семирадський Генрих Іполітович, видатний живописець

Листопад

2 листопада 1838 р. – народився Дринов Марин Стоянов, історик, філолог, педагог, громадський діяч

13 листопада 1923 р – створено Харківський велосипедний завод

17 листопада 1788 р – народився Щепкін Михайло Семенович, російський і український актор, засновник сценічного реалізму у театральному мистецтві

29 листопада 1778 р – народився Квітка Основ'яненко Григорій Федорович, український письменник

Грудень

1 грудня 1893 р – народився Хвильовий Микола (Фітільов Микола Григорович), український письменник

1 грудня 1913 р – народився Воронько Платон Микитович, український радянський поет

3 грудня 1898 р. – народився Кошкін Михайло Ілліч, конструктор танків

5 грудня 1878 р – народився Олесь Олександр (Олександр Іванович Кандиба), український поет

7 грудня 1903 р – народився Лейпунський Олександр Ілліч, фізик експериментатор, академік АН УРСР, директор Українського фізико технічного інституту

9 грудня 1863 р – народився Грінченко Борис Дмитрович, український письменник, педагог, літературознавець, лексикограф, громадський діяч

10 грудня 1908 р – вручено Нобелевську премію першому уродженцю України Мечнікову Іллі Іллічу

12 грудня 1928 р – народився Биков Леонід Федорович, актор, кінорежисер

22 грудня 1833 р – народилася Вовчок Марко, українська письменниця

Лариса Юдіна

Віддана своїй справі

Чудова жінка, дружина, лагідна та любляча мати трьох синів, вірний товариш, професіонал архівної справи... Хто вона, звідки як склалася її професійна доля?

Любов Анатоліївна Чачія, якій у цьому році виповнилося 55 років, народилася 1 травня 1953 року в місті Харкові в сім'ї робітників Семеричною дівчинкою у 1960 році була зарахована до середньої школи №112 міста Харків, яку успішно закінчила у 1970 році

Свій трудовий шлях розпочала в Харківському обласному архіві, куди у жовтні 1970 року була зарахована на посаду архіваріуса. Так крок за кроком відбувалося знайомство Любові з архівною справою, яка за іронією долі пройшла крізь усе її життя.

З 1972 по 1978 рік Любов Анатоліївна навчається на вечірньому відділенні Харківського автомобільно дорожнього інституту і паралельно завідує його архівом. Після закінчення інституту одержує спеціальність інженера шляхів сполучення і за покликом долі родина Чачія переїжджає до м. Сухумі (Абхазія), де наша героїня продовжує свій трудовий шлях за дипломованою спеціальністю інженера.

У зв'язку із скрутною політичною ситуацією в Абхазії, родина Чачія в 1993 році повертається в Україну, рідне місто Харків. Любов Анатоліївна відразу влаштовується на роботу до Державного архіву Харківської області археографом І категорії відділу публікації та використання документів. У 1995 році її переведено на посаду провідного архівіста цього ж відділу.

У зв'язку з включенням держархіву області до складу обласної державної адміністрації Любов Анатоліївну з 01 січня 1996 року зараховано на посаду провідного спеціаліста з присвоєнням 11 рангу, а з 2004 року – на посаду головного спеціаліста відділу інформації та використання документів. За роки роботи у відділі Любов Анатоліївна, не історик і не архівіст за фахом, завдяки працелюбності, наполегливості, самоосвіті, вмінню акумулювати необхідну інформацію набуває певного досвіду роботи та стає справжнім професіоналом: оволодіває ґрунтовними знаннями та навичками в роботі з документами (готує довідки соціально правового та тематичного характеру); на вищому рівні забезпечує роботу читального залу (консультує користувачів, надає їм методичні поради при роботі з науково довідковим апаратом архіву та його документами).

За роки роботи в читальному залі Любов Анатоліївна здобула глибокої пошани з боку його відвідувачів. Вони і сьогодні з вдячністю та гордістю згадують про часи професійного спілкування з майстром архівної справи, знавцем документального надбання Слобожанщини, яке зберігає Державний архів Харківської області. У неї багато друзів та шанувальників звідусіль: з різних куточків України та далеко за її межами.

З 2004 по жовтень 2006 року Любов Анатоліївна – секретар експертно перевірної комісії держархіву області, організатор курсів з підвищення кваліфікації для працівників архівних підрозділів та діловодних служб підприємств, установ та організацій міста й області

З 10 жовтня 2006 року її призначено на посаду начальника відділу забезпечення збереженості документів. За час роботи у відділі Любов Анатоліївна зарекомендувала себе здібним, принциповим, самокритичним та відповідальним за доручену справу організатором;

відразу порозумілась з колективом відділу, набула повіри та любові серед його співробітників

2005 року за багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та з нагоди 125-річчя заснування архівної справи на Харківщині Чачія Любові Анатоліївні оголошено подяку Управління культури Харківської обласної державної адміністрації; 2007 року – з нагоди святкування 90-річчя від Дня створення системи архівних установ її відзначено Вітальним листом Державного комітету архівів України.

Наша шановна ювілярка як і раніше з нами, серед нас, вона не змінює своїм усталеним принципам, своїй улюбленій справі...І ми пишаємося, що поруч – прекрасна людина, з якою завжди приємно та легко спілкуватися, радитися та, безумовно, є чому навчатися.

Чачія Л.А., Момот Л.М. (зліва-направо)

АРХІВІСТИ ХАРКІВЩИНИ

Борис Зайцев

Керівник вузівського архіву

Важливою складовою частиною історії архівної справи України є відомості про робітників архівних установ, які своєю сумлінною працею виконують відповідальну роботу по забезпеченню збереження та використання

Онацька Л.І.

в інтересах держави неоцінимого багатства – документальної пам'яті народу. Немаловажну роль в цій важливій і благородній справі відіграють співробітники відомчих архівів, зокрема архівів вищих учбових закладів. Дана публікація присвячена завідуючій архівом одного з найстаріших вузів України – Харківського національ

ного університету імені В Н. Каразіна Людмилі Іванівні Онацькій, яка 29 років своєї трудової діяльності віддала архівній справі

Народилась Онацька Людмила Іванівна 17 листопада 1960 року у смт. Нова Водолага Нововодолазького району Харківської області. З 1971 року сім'я Онацьких проживає в місті Харкові. Людмила Іванівна спочатку навчалася в середній школі №87, а з 1972 року – в середній школі №126, яку закінчила у 1978 році. Після закінчення школи рік працювала на швейній фабриці №4 ученицею швачки, а потім швачкою жіночого плаття. З 20 липня 1979 року працює в Харківському державному (тепер національному) університеті

Одночасно після закінчення школи навчалася на вечірньому відділені філологічного факультету Харківського університету, який закінчила у 1984 році

В університеті спочатку працювала на посаді архіваріуса канцелярії (архів у той час входив до складу канцелярії), а з 20 квітня 1989 року працює завідуючою архівом. Архів входив до складу канцелярії до липня 1992 року. З 16 липня цього року наказом ректора архів був виведений із складу канцелярії та виділений в окрему самостійну структуру, безпосередньо підпорядковану ректору університету. По відзивам керівництва Державного архіву Харківської області Л І. Онацька вважається одним із досвідчених працівників відомчих архівів Харківської області, яка добросовісно виконує свої функціональні обов'язки. Позитивно відзивається про роботу Людмили Іванівни і керівництво університету. Ректор задоволений тим, як вона організовує ведення архівної справи в університеті

Л І. Онацька разом із архіваріусами Т І. Клименко, О І. Коркоць і Н Ю. Харапановою проводять велику роботу по прийманню документів від структурних підрозділів університету, їх реєстрації, систематизації,

зберіганню, використанню і т. ін. Багато часу приділяється обслуговуванню відвідувачів і підготовці відповідей на запити, що поступають від колишніх викладачів, співробітників, випускників університету денної, вечірньої, заочної форм навчання. В результаті злагодженої та умілої роботи співробітників архіву пошук необхідної інформації, її обробка проводиться оперативно. Відповіді на запити оформляються і відсилаються в короткі терміни. Приходять запити і з зарубіжних країн, де мешкають зараз колишні співробітники і студенти Харківського університету. Тільки у 2007 році видано замовникам архівних довідок різного характеру 537. Крім цього, архів готує відповіді на різні запити керівництва університету, видає документи науковцям, які займаються історією університету, окремих факультетів тощо

В останні роки активізувалась в архіві робота дослідників у зв'язку з підготовкою до 200-річчя заснування Харківського університету. Людмила Іванівна надавала велику допомогу викладачам історичного факультету у виявлені документів для написання книг з історії університету

– «Харьковский университет в годы Великой Отечественной войны» (1989);

– «Харківські студбатівці» (1999);

– «Бібліографічний словник учених Харківського університету Т.2. Історики (1905-1920, 1933-2000)»(2001);

– «Харківський національний університетім В.Н Каразіна за 200 років» (2004);

– «Викладачі, співробітники та студенти історичного факультету Харківського національного університету – учасники Великої Вітчизняної війни» (2006) та ін

Завдяки Людмилі Іванівні архів Харківського університету спільно з науковими співробітниками Державного архіву Харківської області, викладачами кафедри історіографії, джерелознавства та археології, сту

дентами історичного факультету університету щорічно в будинку університету (пл. Свободи, 4) відзначає День архівного працівника. До цієї події організовуються ви ставки документів з історії Харківського університету, які зберігаються в фондах Державного архіву Харків ської області, архіву університету і музею історії універ ситету. На прохання керівництва кафедри історіографії, джерелознавства та археології історичного факультету ХНУ Людмила Іванівна знайомить студентів, які слу хають лекційний курс «Архівознавство», з діяльністю відомчих архівів, архівом університету, з порядком збе рігання і обліку документів в ньому тощо

За сумлінну працю на посаді завідуючої архівом Людмила Іванівна неодноразово одержувала подя ки від керівництва університету. А наказом ректора від 23 травня 1995 року у зв'язку із 190-річчям із дня за снування Харківського університету була нагороджена Грамотою. 17 вересня 2007 року наказом директора Державного архіву Харківської області за професіона лізм, багаторічну сумлінну працю та з нагоди 90-річчя від дня створення системи архівних установ України нагороджена Грамотою

Відомості про авторів

Балишев Марат Артурович – начальник відділу ви користання інформації документів Центрального дер жавного науково технічного архіву України

Гнезділо Ольга Сергіївна – начальник відділу органі зації та координації архівної справи Держархіву Харків ської області

Голуб Олена Вікторівна – головний спеціаліст відділу довідкового апарату та обліку документів Держархіву Харківської області

Гунько Юлія Павлівна – головний спеціаліст відділу інформації та використання документів Держархіву Харківської області

Зайцев Борис Петрович – к і н., доцент Харківського національного університету ім. В Н. Каразіна

Іванська Тетяна Володимирівна – начальник відділу забезпечення збереженості документів Держархіву Хар ківської області

Кравцов Андрій Володимирович – к. фіз.-мат. н., Санкт Петербург

Король Наталія Володимирівна – завідувач відділу виготовлення копій та реставрації документів Держар хіву Харківської області

Момот Людмила Михайлівна – директор Держархіву Харківської області

Пантелєєва Лідія Єгорівна – начальник відділу довідкового апарату та обліку документів Держархіву Харківської області

Парамонов Андрій Федорович – директор приватного музею міської садиби

Харченко Наталія Михайлівна – заступник начальника відділу інформації та використання документів Держархіву Харківської області

Чернов Микола Андрійович – завідувач архівного відділу Харківської міської ради народних депутатів

Чернявська Тетяна Василівна – начальник відділу інформації та використання документів Держархіву Харківської області

Юдіна Лариса Миколаївна – к і н., заступник директора Держархіву Харківської області

Харківський архівіст: науково-інформаційний вісник. – Х., 2008. –Вип.1.–107 с.

Черговий випуск «Харківського архівіста» містить публікації з історії, теорії та практики архівної справи, діловодства та краєзнавства.

Для архівістів, студентів-істориків, наукових співробітників, усіх, хто цікавиться архівознавством, діловодством та історією рідного краю.

Надруковано в типографії ФОП Білєтченко В.В.
Тираж 300 прим.

Передрук матеріалів допускається тільки з дозволу редакції вісника

Думка автора статей може не співпадати з думкою редколегії.

Матеріали не повертаються та не рецензуються.